

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์

โดย

นางวิยะดา ชนสารมงคลกุล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์

โดย

นางวิยะดา ชนสารมงคลกุล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE LEARNER DEVELOPMENT ACTIVITIES MANAGEMANT BASED ON
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN PRATOOMNUSORN SCHOOL**

By

Wiyada Thanasarnmongkhonkul

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณ ” เสนอโดย นางวิยะดา ธารมวงคณกุล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธ์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
...../...../.....

49252411 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิยะดา ธนสารมงคลกุล : การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ผศ.ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์. 130 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 113 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ด้านคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล

2. แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นที่ต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบประโยชน์ของการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเรียนการสอน โดยการอบรมให้ความรู้ การสาธิตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และยกตัวอย่างการบูรณาการกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดที่สร้างสรรค์ ปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนตระหนักร่วมกัน คือ รูปแบบการบริหารงานและนโยบายการทำงาน นอกจากนั้นก็ คือ การสร้างระบบการสื่อสารที่ดี การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการให้รางวัลกับผู้ตั้งใจทำงาน และตักเตือนผู้ที่ประพฤติดีระเบียบวินัย

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

49252411 : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: LEARNER DEVELOPMENT ACTIVITIES MANAGEMANT / SUFFICIENCY ECONOMY

WIYADA THANASARNMONGKHONKUL: THE LEARNER DEVELOPMENT ACTIVITIES
MANAGEMANT BASED ON SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN PRATUMNUSORN SCHOOL .
AN INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASST. PROF. PRASERT INTARAK, Ed.D . 130 pp.

The purposes of this research were to identify: 1) The learner development activities management according sufficiency economy at Pratumnusorn School 2) Develop guidelines for the learner development activities management according sufficiency economy at Pratumnusorn School The respondents of this study were, administrators, teachers, Board of Basic Education Pratoomnusorn School Under the Office of Private Education Bangkok Educational Service Area Office zone 3 totally 113 respondents. The instrument for collecting the data was a questionnaire about learner development activities management according sufficiency economy at Pratumnusorn School. The statistical used for analysis the data were frequency, Percentage, average, Standard Deviation, content analysis

The findings revealed as follows:

1. The learner development activities management according to sufficiency economy at Pratumnusorn school in overall and each aspects were rated at a high level . They were knowledge, the modesty, self-immunity , morality and rationality.

2. The guidelines for learner development activities management based on sufficiency economy philosophy in Pratumnusorn school were : enhance stake holder to know and understand it's principles by training, demonstrate some activities for daily life , integrate with the other subjects. The administrator should aware on school administering and work policy. It should have good communication with faculty participation. It should respect to all members in work place and warning who misbehave.

department of Education The Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2552

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ อาจารย์ ดร.สำเริง อ่อนสัมพันธ์ ประธาน กรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ และอาจารย์ ดร.ศรียา สุขพานิช จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการบริหารการศึกษาให้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหารและคณะครู-อาจารย์ ของโรงเรียนประทุมมุนีศรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ ช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนด้วยความปรารถนาดีมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
ข้อคำถามของการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	14
ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	14
ความสำคัญและที่มาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	16
แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	18
บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	24
ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	28
การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	28
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	29
ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	29
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	35

บทที่	หน้า
ความสำคัญและที่มาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	35
แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	38
ข้อมูลโรงเรียนประทุมสุรณิ์.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
งานวิจัยในประเทศ.....	45
งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
สรุป.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	49
ระเบียบวิธีวิจัย.....	50
แผนแบบการวิจัย.....	50
ประชากร.....	50
ตัวแปร.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การสร้างเครื่องมือ.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	53
สรุป.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
ตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประทุมสุรณิ์	57
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของ โรงเรียนประทุมสุรณิ์.....	97

บทที่	หน้า
5	
สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
สรุปผลการวิจัย.....	99
การอภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	105
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	105
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	106
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและหนังสือขอความอนุเคราะห์ ตรวจสอบเครื่องมือ.....	112
ภาคผนวก ข หนังสือขอทดลองเครื่องมือ.....	116
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	118
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	120
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	122
ประวัติผู้วิจัย.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ และวุฒิการศึกษา.....	56
2	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนากิจการ พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมนุสรณ์ โดยภาพรวม.....	57
3	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนากิจการ พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมนุสรณ์ ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวม	58
4	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนากิจการ พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมนุสรณ์ด้านความพอประมาณกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี.....	60
5	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนากิจการ พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมนุสรณ์ด้านความพอประมาณกับกิจกรรมแนะแนว	62
6	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนากิจการ พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมนุสรณ์ด้านความพอประมาณกับกิจกรรมชุมนุม	64
7	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนากิจการ พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมนุสรณ์ ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวม.....	66
8	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนากิจการ พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมนุสรณ์ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี.....	68

ตารางที่ (ต่อ)	หน้า
9 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมแนะแนว.....	70
10 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมชุมนุม.....	72
11 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยภาพรวม.....	74
12 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีกับกิจกรรมลูกเสือ -เนตรนารี	76
13 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีกับกิจกรรมแนะแนว...	78
14 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีกับกิจกรรมชุมนุม	80
15 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวม.....	82
16 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี.....	84
17 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมบุตรณ์ด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมแนะแนว.....	86

ตารางที่ (ต่อ)	หน้า
18 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมสุวรรณด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมชุมนุม.....	88
19 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมสุวรรณ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวม.....	90
20 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมสุวรรณด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี.....	92
21 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมสุวรรณ ด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมแนะแนว.....	94
22 คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน ประทุมสุวรรณด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมชุมนุม.....	96

บทที่ 1

บทนำ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายการศึกษาในการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยการยึดคุณธรรมนำความรู้และคำนึงถึงคุณภาพการศึกษาของประชาชนด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่ตระหนักในคุณค่าของการน้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเสมอภาค สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย มาสู่การพัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงร่วมมือกับสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา การจัดการศึกษาโดยการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้ ส่งเสริมคุณธรรม คุณภาพสมรรถภาพและประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิรูประบบการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของมาตรา 39 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545¹

เนื่องจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสนอแนะทางออกของปัญหา โดยพระราชทานแนวทางในการแก้ไขวิกฤตของประเทศไทย ภายใต้ชื่อ “เศรษฐกิจพอเพียง” (sufficiency economy) ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนในสายกลาง เพื่อให้ประชาชนชาวไทยรอดพ้นจากวิกฤตทางเศรษฐกิจและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง ผลจากการเน้นแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการวางแผนพัฒนาประเทศ จึงได้อัญเชิญพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืนไปพร้อมกับการพัฒนาคนให้ใช้ชีวิตด้วยความพอประมาณ มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ทำให้ประชาชน องค์กรทั้ง

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรีน, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทกราฟฟิค จำกัด, 2546), 44-45.

ภาครัฐและเอกชนและทุกส่วนของประเทศต้นตัว และในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางในหลากหลายลักษณะ²

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงขนานไปการทั้งด้านการบริบทของประเทศ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ในยุคของโลกาภิวัตน์ที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคม วิถีชีวิตมนุษย์ถูกกำหนดด้วยปัจจัยการผลิต การติดต่อสัมพันธ์ทางการเมือง สังคม วัฒนธรรมค่อนข้างจะแบ่งแยกเป็นส่วน ๆ ขาดการเชื่อมโยง การพึ่งพาอาศัยกันน้อยลง แต่กลับพึ่งพาทางเทคโนโลยีสูง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมมีไม่มากนัก สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก ดังนั้นเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและบริการ การปรับตัวทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเหตุการณ์ทางการเมือง การปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ทั้งในเรื่องการค้าและการเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสาร ปัญหาพลังงาน ปัญหาสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเทคนิควิทยาศาสตร์ใหม่ที่เกิดขึ้น เหล่านี้ล้วนแต่มีผลกระทบอย่างมหันต์ ทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อชีวิตสังคมชีวิตครอบครัว ตลอดจนจิตใจของคนไทยและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิดและปลูกฝังค่านิยมของหน่วยงาน สถาบันการศึกษาและบุคคลอย่างมาก ประเทศไทยจึงควรตระหนักถึงการปกป้องอิทธิพลจากประเทศตะวันตกที่สนใจต่อการเผาผลาญทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่คำนึงถึงวิถีการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามนโยบายของยูเนสโก (UNESCO) และนโยบายการศึกษาของชาติไทยที่เน้นให้ “คนไทยคิดเป็น”³

ดังนั้น นักการศึกษาจึงควรพัฒนาให้คนไทยมีลักษณะ “ใจกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มากขึ้น และจากรายงานของคณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา กล่าวไว้ว่า การศึกษา คือกระบวนการถ่ายทอดและปรับแต่งวัฒนธรรมในห้วงอวกาศและรวมทั้งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเป้าหมายของการศึกษาจึงควรเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การศึกษามีหน้าที่ปั้นแต่งบุคลิกภาพเยาวชนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความหมาย มีคุณค่าและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาและตั้งใจมุ่งมั่นให้เกิดในการดำรงชีวิตภายในสังคมโลก ตรงกับ

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 108.

³อำพร เรื่องศรี, นโยบายการศึกษาของไทยกับโลกปัจจุบัน(ออนไลน์), accessed พฤษภาคม 2551. <http://gotoknow.org/blog/aumpon-sai/195032>

รูปแบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงซึ่งเหมาะสมกับคนไทย เพื่อจรรโลงสังคมไทยได้อย่างเหมาะสมใน
วิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบัน⁴

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญดังกล่าว และให้ความสำคัญกับการ
พัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตาม แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10
(พ.ศ. 2550 - 2554) มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำ
ยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป้าหมาย ระยะที่ 1 ปี2550
กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการ
บริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า จำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551—
2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียน การสอน
และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ทุกจังหวัดเป็น จำนวน 800 แห่ง
ระยะที่ 3 ปี 2553 — 2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละ
สถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อน 5
ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1.การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.การ
พัฒนาบุคลากร 3.การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย 4.การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ 5.การพัฒนา
กระบวนการติดตามและประเมินผล เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิต ที่พอเพียงเห็น
คุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรัก
สิ่งแวดล้อมและเห็น คุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย⁵

การจะนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้นั้นทุกคนควรมีความเข้าใจที่ชัดเจนถึงความหมาย
และหลักแนวคิดที่แท้จริงของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลกับทุก ๆ ฝ่าย
โดยหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่
ประมาท และเป็นมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจาก
ภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา ขณะเดียวกัน ก็ต้องเข้าใจคุณลักษณะ
ว่าเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติ
บนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ 3 ห่วง หมายถึง องค์ประกอบหลัก 3

⁴ คณะกรรมาธิการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา, วัฒนธรรมอันหลากหลายของ
มนุษยชาติ (กรุงเทพฯ : ยูเนสโก, 2541), 36.

⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้สถานศึกษา(ออนไลน์),
accessed มิถุนายน 2550. <http://www.watsuthatschool.com/porpeang/board/viewthread.php?tid=17>

ประการของความหมายเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ก) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่
น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ใน
ในระดับพอประมาณ ข) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น
จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ
เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆอย่างรอบคอบ ค) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้
พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล
และ 2 เงื่อนไข หมายถึง เงื่อนไขอันเป็นพื้นฐานในการคิดตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับ
พอเพียงประกอบด้วย 2 เงื่อนไขได้แก่ ก) คุณธรรม ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มี
ความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
ข) ความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบ
ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังใน
ขั้นปฏิบัติ⁶

ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในปี พ.ศ.
2550 เพื่อเป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีแก่ชนชาวไทย โรงเรียนประทุมนุสรณ์ จึงนำ
หลักปรัชญาแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปสู่การจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโดยนำหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อปลูกฝังแนวคิดและคุณธรรมให้กับ
นักเรียน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โรงเรียนประทุมนุสรณ์ จึงน้อมนำแนวคิด
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างความตระหนักโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้และ
องค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้เรียนและชุมชน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 โดยนำ
ผลการดำเนินการไปศึกษาวิเคราะห์ วางแผนร่วมกับครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน ในการนำ
แบบอย่างและองค์ความรู้หลักปรัชญาแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน
ให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ปัญหาของการวิจัย

จากการวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พบว่าประเทศไทยอยู่ใน
ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาคนระดับกลางและมีแนวโน้มการพัฒนาคนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำ
ให้เกิดเป็นปัญหาต่อสังคมและประเทศชาติประกอบกับในอนาคตประเทศไทยยังคงเผชิญกับการ

⁶ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง” วารสารเศรษฐกิจและสังคม 42, 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2548), 41-47.

เปลี่ยนแปลงในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนา “คน” จึงทำให้เกิดปัญหานานัปการต่อสังคมไทยอย่างไม่มีที่สิ้นสุด⁷ หากสังคมไทยยังไม่มีการพัฒนาที่ถูกต้องให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาจิตใจกับการพัฒนาทางวัตถุและไม่มีเตรียมความพร้อมของคนให้สามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทัน โลกาภิวัตน์ สังคมไทยก็จะตกอยู่ในสภาวะการณ์เช่นนี้ สังคมไทยจึงต้องปรับกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาไปในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทางสายกลางบนพื้นฐานคุณภาพเชิงพลวัตของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคนและสังคม โดยใช้หลัก “มีเหตุผล” และ “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติและมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอและพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์⁸

ด้วยสภาวะการณ์ในปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมต่างชาติ เนื่องจากยุคของเทคโนโลยีสื่อสารไร้พรมแดนทำให้เยาวชนของชาติตกอยู่ในภาวะการณ์ขาดความตระหนักถึงพร้อมด้านคุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนา การประพฤติปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจทำให้ผู้ประกอบการไม่มีเวลาอบรมดูแลบุตรหลานในความปกครองเด็กไทยจึงขาดซึ่งการอบรมขัดเกลาทางจิตใจทำให้เกิดปัญหาสังคม ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มีเป้าหมายในการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน เป็นสังคมที่เข้มแข็งและเป็นสังคมคุณธรรม โดยมีหลักการสำคัญในการปฏิบัติเพื่อสร้างสรรค์ศักยภาพให้กับคน ชุมชน ประเทศชาติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เหตุผลเนื่องจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถช่วยสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนและมั่นคง

⁷ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) (กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2549), ก.

⁸ กรมศาสนา, กระทรวงวัฒนธรรม, แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมเสริมสร้างความสามัคคี ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), บทนำ.

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นแนวทางการดำรงชีวิตและวิธีการปฏิบัติตนของคนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนักเรียน โรงเรียน ครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาสังคมให้ก้าวทันอย่างมีสติในยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงจึงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เพื่อป้องกันผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกภายใน ทั้งนี้บุคคลจำเป็นต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง โดยเฉพาะในการนำไปใช้เพื่อให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรอบรู้ที่เหมาะสม การดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความพากเพียรมีสติ มีปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้เกิดสมดุลและพร้อมสามารถรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี⁹

จากข้อมูลสถิติปัญหาของสังคมไทยส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของเยาวชนไทย อันดับแรก ได้แก่ การที่ครอบครัวขาดความอบอุ่น ร้อยละ 11.83 อันดับที่สอง การมีความรัก เพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร ร้อยละ 11.43 อันดับต่อมา ภัยจากสื่ออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 10.73 การเข้าถึงอบายมุข ทั้งเหล้า บุหรี่ ยาเสพติดได้ง่าย ร้อยละ 10.64 และอันดับสุดท้าย การขาดแบบอย่างที่ดี ไม่มีตัวอย่างที่ดีให้เห็นชัดเจน ร้อยละ 10.21 ตามลำดับ ในส่วนของการสำรวจถึงคุณธรรมที่ควรเร่งสร้างและปลูกฝังให้กับเยาวชนไทย พบว่า 10 อันดับแรกประกอบด้วย อันดับที่ 1 ความมีระเบียบวินัย ร้อยละ 16.30 อันดับที่สอง ความซื่อสัตย์ ร้อยละ 16.02 อันดับต่อมา ความขยันหมั่นเพียร ร้อยละ 15.80 ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ร้อยละ 15.77 ความสุภาพ มีสัมมาคารวะ ร้อยละ 15.47 ความกตัญญู ร้อยละ 15.34 ปลูกจิตสำนึกที่ดี ร้อยละ 15.24 ความสามัคคี ร้อยละ 14.66 ความมีเหตุผล ร้อยละ 14.37 และอันดับสุดท้าย การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ร้อยละ 14.06 ตามลำดับ สำหรับวิกฤตที่เกิดขึ้นกับเยาวชนขณะนี้พบว่าบุคคลที่มีอิทธิพลและสามารถเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนเป็นคนดี มีคุณธรรมมากที่สุดนั้น ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครอง ร้อยละ 10.17 รองลงมาได้แก่ ครู อาจารย์ ร้อยละ 8.29 สื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งทีวี วิทยุและอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 8.11 นอกจากนี้ยังรวมถึงสถานศึกษา เพื่อน ศิลปิน ดารานักร้อง ญาติพี่น้อง พระภิกษุ ผู้นำชุมชนและผู้นำระดับประเทศตามลำดับจากพฤติกรรมการดำรงชีวิตและการปฏิบัติสัมพันธ์ของคนในสังคมปรับเปลี่ยนไปจากอดีต โดยกระแสวัตถุนิยมที่เข้าสู่ชุมชนได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ทำให้มีความสะดวกมากขึ้นแต่มีความสุขลดลง มีรายได้ไม่พอรายจ่าย มีหนี้สินเพิ่มขึ้นและความสัมพันธ์ของคนในสังคมลดน้อยลงในลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้น ในด้านสุขภาวะคนไทย

⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งชาติ, 2551), 107.

เผชิญกับการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ที่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง เป็นผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์¹⁰

ดังนั้นโรงเรียนประทุมสุรณมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษา มีความตระหนักและเห็นคุณค่าในการน้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับประยุกต์ใช้ประกอบการกระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยได้มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดได้ดำเนินการนำแนวคิดนี้สู่กระบวนการเรียนการสอน เพื่อเผยแพร่สู่นักเรียนและชุมชน เพราะผู้ประกอบการบางส่วนได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบัน นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปช่วยผู้ประกอบการใช้จ่ายในการดำรงตนและในการประกอบอาชีพได้ เป็นการสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนของชาติให้มีความรู้ทักษะวิชาชีพและมีความมั่นใจในการดำรงชีวิตในภายหน้า เป็นการประสานแนวคิดการประกอบอาชีพตามแนวคิดเดิมกับการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นการช่วยลดอัตราการอพยพของชาวชนบทเข้าสู่เมืองหลวงและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ครอบครัว ชุมชน ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมชุมนุม เพื่อช่วยส่งเสริมระบบภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับนักเรียน ตามที่หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545 กำหนดไว้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน และการหันมาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อลดรายจ่ายฟุ่มเฟือย ตลอดจนผู้ประกอบการสามารถพัฒนากระบวนการในการดำเนินชีวิตที่สามารถพึ่งตนเองและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง รวมทั้งสามารถแสวงหาความรู้และข้อมูลที่จำเป็นในการทำงาน รวมถึงการพัฒนาโรงเรียนประทุมสุรณต่อไปในอนาคต¹¹

ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 2 พ.ศ.2549 ของโรงเรียนประทุมสุรณนั้น ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา

¹⁰ กรมศาสนา, กระทรวงวัฒนธรรม, แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมเสริมสร้าง ความสามานฉันท์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข พุทธศักราช 2551 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), 2-5.

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ, 2551), 108-109.

สมศ. แต่พบว่ายังมีบางมาตรฐานด้านผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้นเพื่อให้ นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้ตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นดังนี้

การศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมศึกษา	ผลประเมินอิงเกณฑ์		ผลประเมินอิง สถานศึกษา		ค่าเฉลี่ย
	ค่าเฉลี่ย	ระดับ คุณภาพ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ คุณภาพ	
ด้านผู้เรียน					
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์	3.17	ดี	3.00	ดี	3.09
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.35	ดี	3.00	ดี	3.18
มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.10	ดี	3.00	ดี	3.05

จากผลการประเมินสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษานั้น พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมแนะแนวควรสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทั่วถึง ในด้านกิจกรรมนักเรียนควรเปิดโอกาสผู้ปกครองนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นต้น¹² ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้มีความชัดเจนและลงถึงนักเรียนมากยิ่งขึ้น โรงเรียนประทุมสุรณัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ตระหนักในการใช้ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

¹²สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ.2549-2553) (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.,ม.ป.ป.),1-5.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณ
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณ

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประทุมสุรณ อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประทุมสุรณ เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของโรงเรียนประทุมสุรณ อยู่ในระดับปานกลาง

ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การทำงานของระบบเปิด แคทซ์และคาห์น (Katz and Kahn) เสนอแนวคิดประกอบด้วยระบบย่อย ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยระบบจะยอมรับปัจจัยนำเข้า (input) มีกระบวนการ (process) เปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้าให้กลายเป็นผลผลิต (output) ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (context) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร สำหรับสถานศึกษาเป็นระบบเปิดระบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ซึ่งจะมีการดำเนินงานโดยกระบวนการต่าง ๆ ประกอบด้วย กระบวนการการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศ เพื่อให้มีผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป ได้แก่ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ

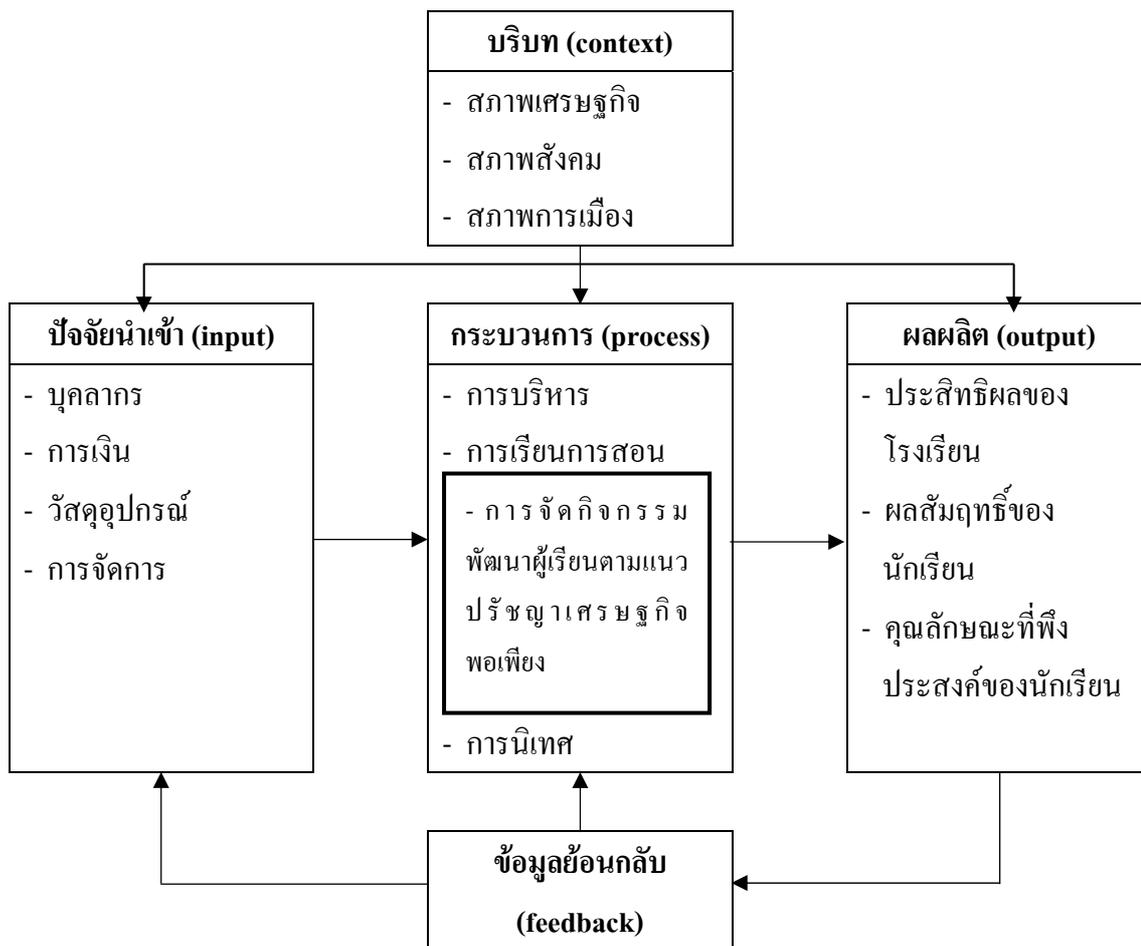
นักเรียน และข้อมูลที่ได้ย้อนกลับ (feedback) เพื่อพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานต่อไป การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขั้นตอนการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ขั้นการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน¹³ บรูเนอร์ (Bruner) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนด้วยวิธีการค้นพบ 5 ขั้นตอน คือ 1) ผู้เรียนมีความอยากรู้ อยากเห็นอยู่ในตนเอง 2) โครงสร้างของบทเรียนต้องจัดไว้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน 3) จัดลำดับความยากง่ายของบทเรียนให้เป็นไปตามขั้นตอนที่เหมาะสม 4) ผู้สอนไม่ควรเน้นว่าการปฏิบัติที่ถูกต้องเท่านั้น 5) สร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน¹⁴ หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นศึกษาวิเคราะห์ 2) ขั้นการวางแผน 3) ขั้นปฏิบัติตามแผน 4) ขั้นการประเมิน 5) ขั้นการปรับปรุง¹⁵ ส่วนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานหลักการสำคัญ คือ ปรัชญา 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย 3 ห่วง คือ 1) พอประมาณ 2) มีเหตุผล 3) สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2 เงื่อนไข คือ 1) ความรู้ และ 2) คุณธรรม¹⁶ ดังแผนภูมิที่ 1

¹³ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 8-12.

¹⁴ Jerome S. Bruner, The Process of Education (New York : Vintage Books, 1971), 112-120.

¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ชุดเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เล่ม 4 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546), 23.

¹⁶ คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549), 15.

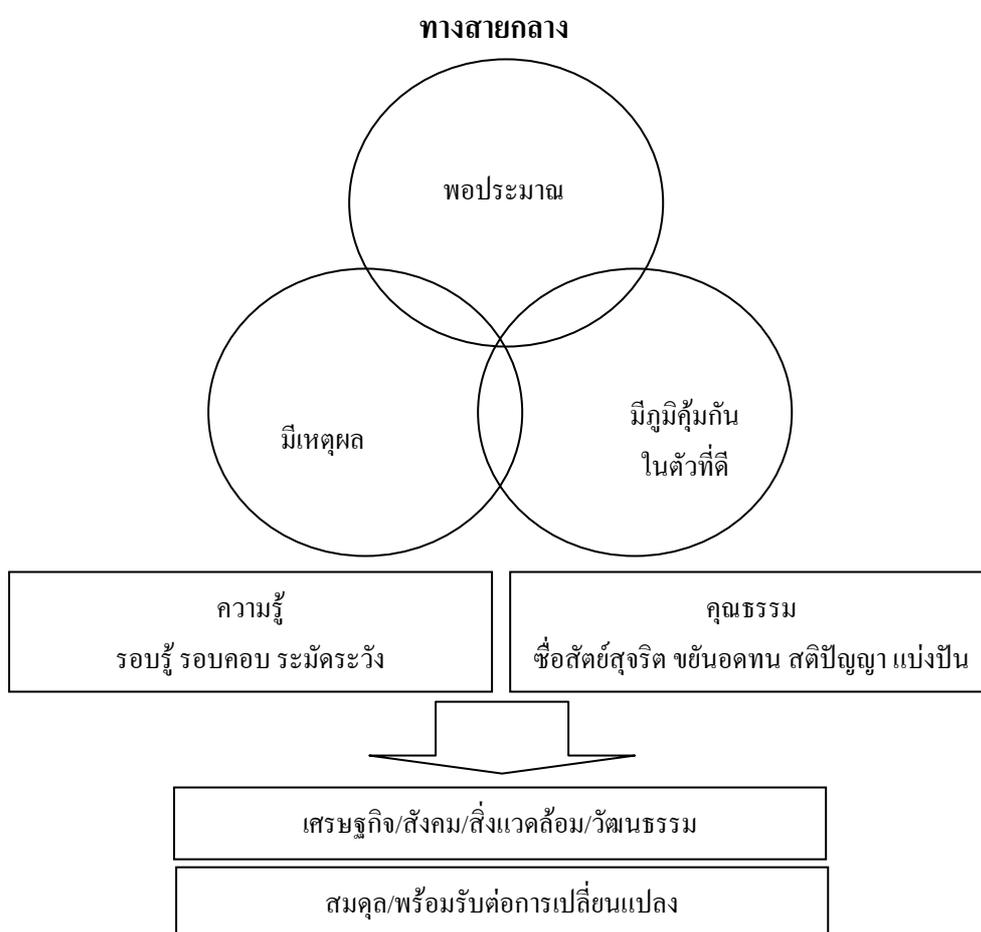
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา : Danial Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organizations*, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978), 201.

: โรงเรียนประทุมนุสรณ์, “แผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประทุมนุสรณ์ระหว่างปีการศึกษา 2545-2549”, 2549. (อัดสำเนา)

ขอบเขตของการวิจัย

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และกิจกรรมชุมนุม ส่วนหลักการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการสำคัญ คือ ปรัชญา 3 ห่วง และ 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย 3 ห่วง คือ 1)พอประมาณ 2) มีเหตุผล 3)สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2 เงื่อนไข คือ 1) ความรู้ 2) คุณธรรม นำมาสู่แนวคิดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549), 15.

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะการวิจัยเพื่อความเข้าใจตรงกันดังนี้

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมชุมนุม มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่หลากหลาย ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง สร้างเสริมเจตคติที่ดี ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการออกแบบการสอน ขั้นการเขียนแผนการสอน ขั้นกระบวนการจัดการเรียนการสอน และขั้นการประเมินผล

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการดำรงชีวิต ทั้งในด้านการอุปโภค บริโภค การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการพอ ด้วยความมีเหตุผลและให้ลด ละ เลิก ความต้องการที่มากเกินไปจนความจำเป็น ให้ตั้งตนอยู่ในความพอประมาณและปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร ความอดทนและความรอบคอบ ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระราชนิพนธ์หลักการสำคัญ คือ ปรัชญา 3 ห่วง ประกอบด้วย พอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ และคุณธรรม

โรงเรียนประทุมสุรธรณ์ หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ประกอบด้วยหลักการ ทฤษฎี แนวคิด และการศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการศึกษาวิเคราะห์ งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอเนื้อหาสาระดังนี้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็น ไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งได้กำหนดไว้ใน โครงสร้าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้ว หลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ใน โครง ด้วย โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเองเพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการ ประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้อง อาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น¹⁷

ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความหมายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง เป็น กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการ วิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อชุมชน และสังคม" รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย 4 (15 สิงหาคม 2545) : 8.

จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข¹⁸

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ ให้ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง คือ เป็นชุดของการปฏิบัติการต่างๆที่มีการเตรียมการ หรือวางแผนไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้ปฏิบัติบังเกิดผลตามที่คาดหวังไว้ โดยลักษณะกิจกรรมที่ดี ต้องนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน การพิจารณาการจัดการตนเองของผู้เรียน เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ และมีความสุขในชีวิต ซึ่งควรเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกอย่างมีอิสระทางด้านความคิด ผู้เรียนค้นพบตนเอง รู้จักตนเอง สร้างความท้าทาย กระตุ้นให้อยากเข้าร่วมกิจกรรม สนุกสนาน เพลิดเพลิน บรรยากาศเป็นกันเอง มีความหลากหลายในรูปแบบกิจกรรม¹⁹

นายพีรเดช พงศ์งามสง่า ให้ความหมายของ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ผู้เรียนสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ เพื่อช่วยพัฒนาองค์รวมทั้งร่างกายและจิตใจ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิกวาทะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม²⁰

ดังนั้นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสามารถสรุปได้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ด้วยกระบวนการและวิธีที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

¹⁸ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545), 1.

¹⁹ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช, 2544), 51.

²⁰ พีรเดช พงศ์งามสง่า, นิยามศัพท์เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 (ตอนที่ 11) [Online], accessed 17/02/51. Available from http://km.neo-2.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1237&Itemid=50

และบังเกิดผลตามที่คาดหวังทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม สติปัญญา สามารถแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ความสำคัญและที่มาของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดแนวการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีความสุข²¹

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ²²

²¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรีน, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด, 2546), 24.

²² กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544), 6-8.

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะ ชีวิต วุฒิกภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมอาสาสมัครมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. กิจกรรมชุมนุม เป็นกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางขึ้น เพื่อค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ โดยมีขอบข่ายของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ กิจกรรมชุมนุม ชมรม โครงการ กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น²³

ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนเองอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิกภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรมและจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีและมีมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมพัฒนาวิถีทางอารมณ์ ศิลธรรมและจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ในลักษณะของการเข้าค่ายต่าง ๆ หรืออาจแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็ได้ เช่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งเป็นการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเน้นประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่ถนัดและสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ชุมนุมต่าง ๆ เพื่อการร่วมกันคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสนุก ความสุขและพัฒนาทักษะทาง

²³ กระทรวงศึกษาธิการ, ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน [Online], accesses 15 June 2008 Available from <http://academic.obec.go.th/cdc/printed/developopt/developopt.doc>

สังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเข้าไว้ด้วย เพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเองด้วย²⁴

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้ 1) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม 2) จัดให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความถนัดและความสามารถของผู้เรียน 3) บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง 5) จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม 6) มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา 7) ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย 8) ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม 9) มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงแนวทางการจัดดังต่อไปนี้ 1) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น 2) จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด ตามธรรมชาติและความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น 3) จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น 4) จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่าง ๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

กิจกรรมที่สถานศึกษาอาจเสนอแนะต่อผู้เรียน

1. กิจกรรมสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสำรวจ วิเคราะห์ประเมินตนเองตามความจริง จนกระทั่งรู้จัก เข้าใจ ยอมรับ ควบคุมและพัฒนาตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้ว่า

²⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545), 51-58.

ตนมีความสามารถ มีคุณค่า สามารถสร้างสิ่งดีงามให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. กิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมทางอารมณ์ ศิลธรรมและจริยธรรม เป็นกิจกรรมทางด้าน ศิลธรรมและจริยธรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย อารมณ์และสังคม ทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข

3. กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม ประสิทธิภาพในการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีนิสัยในการเรียนที่ดี เห็นคุณค่าของการแสวงหาความรู้ มีเทคนิคและวิธีการเรียนที่ดี รู้ว่าปัจจัยส่งเสริมการเรียนที่ดีและวางแผนการศึกษาและอนาคตของตนได้

4. กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยรักการทำงาน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยรักการทำงาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังค่านิยมนิสัยรักการทำงาน แสดงถึงความพอใจ มุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จและมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน

5. กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัย การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อ การทำประโยชน์เพื่อสังคม เห็นแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

6. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมความสามารถในการปรับตัวอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับ สถานการณ์ สามารถจัดการกับความต้องการ ความขัดแย้ง อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นได้

7. กิจกรรมฉลาดกินฉลาดใช้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจเลือกบริโภค โดยยึดหลักประโยชน์ ประหยัดและปลอดภัยเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถ เชื่อมโยงความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริโภคในชีวิตประจำวันได้

8. กิจกรรมศิลปินนักอ่าน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงร้อย แก้วหรือร้อยกรองตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ตามหลักการอ่าน

9. กิจกรรมเพื่อนที่แสนดี เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริม พัฒนาให้มีความสามารถปรับปรุง ตนเองในการปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตนช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อน ได้

10. กิจกรรมบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา เป็นกิจกรรมมุ่งส่งเสริมให้รักการทำงาน เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวมและมีความสามารถในการให้บริการ มีทักษะในการให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ให้การแนะแนวและให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้และเป็นการทำประโยชน์ให้แก่สังคม

11. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดนบ้านเมือง และตามอุดมคติ อุดมการณ์ของลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์และกรมรักษาดินแดน

12. กิจกรรมพิทักษ์ป่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาป่า โดยการเข้าค่ายในป่ามีการออกแบบกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในค่าย การเดินทางไกลพัฒนาทักษะการสังเกต คิด ตัดสินใจแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ในการอนุรักษ์และพัฒนาป่า

13. กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์เรียนรู้ร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้าง สนับสนุนให้เด็กผู้หญิงและสตรีได้เรียนรู้กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ ฝึกทักษะในการเป็นผู้ช่วยเหลือ แสดงความเมตตา กรุณา ทุกคนร่วมกันปฏิบัติตนเพื่อปฏิบัติตามกฎผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มในการอยู่ร่วมกัน สามารถค้นพบ ความสามารถ สนใจและเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ

นอกจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอแนะไว้แล้วข้างต้น ผู้เรียนอาจเสนอกิจกรรมอื่น ๆ ได้ตามความต้องการและความสนใจ เช่น กิจกรรมทำหนังสือรุ่น กิจกรรมทำหนังสือพิมพ์โรงเรียน เป็นต้น

ในเรื่องของวิธีการจัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (Affective Domain) บลูม (Bloom B.S.) ได้กล่าวไว้ 5 ประการ คือ

1. ขั้นการรับรู้ (receiving or attending) ในขั้นนี้จัดเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมด้านความรู้สึก ซึ่งหมายถึง ผู้เรียนได้รับรู้ต่อสิ่งเร้าสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังในตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนสามารถเก็บเรื่องราวความรู้ต่าง ๆ ได้ถูกต้องและในขั้นนี้ได้แบ่งการรับรู้ไว้ ดังนี้

1.1 ความตระหนักรู้ (awareness) หรือการรับรู้ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ถึง นึกคิดที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ เช่น การรู้จักความงามของเครื่องประดับ เป็นต้น

1.2 ความเต็มใจที่จะรับรู้ (willingness to receives) หมายถึง ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ และเต็มใจที่จะรับสิ่งเร้าต่าง ๆ ด้วยการให้ความสนใจ เอาใจใส่ ตั้งใจสังเกตในสิ่งเร้า นั้น ๆ เช่น ขณะที่เพื่อนพูดก็ต้องตั้งใจฟังอย่างดี การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี

1.3 การควบคุมหรือการเลือกให้ความสนใจ (controlled or selected attention) หมายถึง การแยกแยะสิ่งเร้าออกให้เห็นถึงความแตกต่างกันโดยความรู้สึกเป็นการควบคุมความ

ตั้งใจ ซึ่งผู้เรียนจะให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าที่ตนเองรู้สึกชอบและมาให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าที่ตนเองรู้สึกไม่ชอบ

2. ขั้นตอนการตอบสนอง (responding) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะเริ่มมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าซึ่งผู้เรียนจะแสดงความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทั้งกิจกรรมและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนเองพึงพอใจแล้วได้มีโอกาสได้ตอบสนองในลักษณะใดลักษณะหนึ่งและในขั้นนี้ได้แบ่งการตอบสนองดังนี้

2.1 การยินยอมตอบสนองต่อสิ่งเร้า (acquiescence in responding) เป็นการเชื่อฟัง ซึ่งอาจจะไม่เต็มใจและยินยอมที่จะตอบสนอง โดยที่พฤติกรรมของการตอบสนองนั้นไม่ได้ยอมรับอย่างเต็มที่ เช่น การที่นักเรียนปฏิบัติโดยเชื่อฟังครู แต่ไม่ได้เต็มใจที่จะปฏิบัติ เป็นต้น

2.2 การเต็มใจที่จะตอบสนอง (willingness to respond) เป็นการแสดงออกของพฤติกรรมด้วยความเต็มใจ สม่ครใจ ไม่ได้ทำเพราะถูกบังคับ

2.3 การพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in response) เป็นสภาวะอารมณ์ของบุคคลที่เกิดความรู้สึกพึงพอใจจากการตอบสนองนั้น เช่น การตอบสนองทางอารมณ์ที่รู้สึกเพลิดเพลินในการฟังดนตรี ดูกีฬา อ่านหนังสือ เป็นต้น

3. ขั้นการเห็นคุณค่า (valuing) ในขั้นนี้เป็นการแสดงออกถึงความผูกพัน ความมีส่วนร่วมต่อผลผลิตของสังคมจนมีการยอมรับและนำมาเป็นความเชื่อของตนเอง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนได้รับประสบการณ์และการประเมินค่าเกี่ยวกับค่านิยมของนักเรียนเองและผลจากสังคม ทำให้เกิดเห็นคุณค่าของค่านิยมนั้นทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น ขั้นตอนการเห็นคุณค่านี้ประกอบด้วย

3.1 ขั้นยอมรับค่านิยม (acceptance of a value) เป็นการให้เหตุผลรับรองคุณค่า คือ การตอบสนองความรู้สึกอย่างคงที่

3.2 การนิยมชมชอบในค่านิยม (preference for a value) เป็นการแสดงตนอย่างเปิดเผยว่าตนเองชื่นชอบในคุณค่าใด แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นเต็มใจผูกพันตนเองกับสิ่งที่ตนยอมรับในค่านิยมนั้น เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจังต่อการจัดการแสดงศิลปะ เป็นต้น

3.3 การผูกมัดในค่านิยม (commitment) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อที่ตนเองยึดถือ โดยมีความแน่นอนจนเกือบเป็นผู้ที่มีค่านิยม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับอย่างแน่นแฟ้นต่อความคิดบางอย่าง เช่น ความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่ม การมีอุดมการณ์ของประชาธิปไตย เป็นต้น

4. ขั้นตอนการจัดระบบ (organization) ในขั้นนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลเห็นคุณค่าหรือเกิดค่านิยมแล้ว ก็จะมีการพิจารณาและรวบรวมแล้วจัดคุณค่าให้มีระบบเป็นการเห็นความสัมพันธ์ของ

คุณค่าเหล่านั้นและกำหนดค่านิยมที่เด่นและสำคัญ โดยขั้นนี้ผู้เรียนรับค่านิยมที่ตนเห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตน การจัดคุณค่าแบ่งได้ดังนี้

4.1 การสร้างความคิดหรือมโนทัศน์เกี่ยวกับค่านิยมนั้น (conceptualization of value) ในขั้นนี้เป็นการแสดงให้เห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองจะยึดถือ เช่น การพยายามพิสูจน์หาลักษณะของศิลปะที่ตนเองชอบ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4.2 การจัดระบบค่านิยมให้เป็นระเบียบ (organization a value system) ในขั้นนี้เป็นการนำคุณค่าในสิ่งที่ยึดถือมาหาความสัมพันธ์ เพื่อสร้างเป็นลักษณะคงที่แน่นอนแล้ว การกำหนดเป็นแนวคิดปรัชญาชีวิต เช่น การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เป็นต้น

5. ขั้นการสร้างลักษณะนิสัยตามค่านิยมที่ยึดถือ (characterization by a value or Value complex) ในขั้นนี้จะจัดระบบคุณค่าหรือค่านิยมที่มีอยู่แล้วเข้าด้วยกัน เป็นลักษณะคงที่แน่นอน คุณค่าที่จะได้จากการจัดระบบนี้จะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นการปรับตัวให้เกิดการบูรณาการ (integration) เกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ ความคิด เจตคติที่สร้างพฤติกรรมและเป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งขั้นนี้ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมที่ตนรับมาอย่างสม่ำเสมอและทำงานกระทั่งเป็นนิสัย ในขั้นนี้แบ่งได้ดังนี้

5.1 การวางหลักทั่วไป (generalized sat) ในขั้นนี้จะเป็พื้นฐานเบื้องต้นที่ช่วยให้บุคคลสามารถจัดลำดับเกี่ยวกับเรื่องราวของตนที่จะแสดงออกและช่วยในการกำหนดหลักการทั่วไปของการแก้ปัญหาหรือควบคุมปัญหาต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น เช่น ความพร้อมที่จะตัดสินใจปัญหา โดยคำนึงถึงผลที่เกิดตามมาในสถานการณ์นั้น ๆ

5.2 การแสดงลักษณะนิสัย (characterization) เป็นการรวบรวมความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม ไว้ในตัวบุคคล และแสดงออกในรูปบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้โดยบุคคลอื่น การแสดงลักษณะนี้ค่อนข้างจะถาวร เช่น การมีปรัชญาชีวิต การมีความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นต้น²⁵

จากแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูมข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวคิดดังกล่าวเป็นการพัฒนาตามลำดับขั้นที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความรู้ที่ึกคิดและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นลักษณะนิสัย

²⁵B.S. Bloom, Taxonomy of education objectives, handbook I : Cognitive domain. (New York : David McKay Company, 1961), 23-26.

ส่วนแนวคิดของบลูมในการพัฒนาด้านจิตพิสัย ทั้ง 5 ชั้น ทิศนา แคมมณี ได้นำมาจัดเป็นการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนโดยดำเนินการตามลำดับขั้นทั้ง 5 ชั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การรับรู้ค่านิยม (receiving or attending) ขั้นนี้ควรจัดประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ในค่านิยมนั้นอย่างใส่ใจ เช่น การนำเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นประเด็นปัญหาขัดแย้งเกี่ยวกับค่านิยม คำถามที่ท้าทายความคิดเกี่ยวกับค่านิยมนั้น เป็นต้น และในขั้นนี้ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้ การรู้ตัว (awareness) การเต็มใจรับรู้ (willingness) การควบคุมการรับรู้ (control)

ขั้นที่ 2 การตอบสนองต่อค่านิยม (responding) ขั้นนี้ควรจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อค่านิยมนั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ให้พูดแสดงความคิดเห็นต่อค่านิยมนั้น ให้สัมภาษณ์หรือพูดคุยกับผู้ที่ค่านิยมนั้น เป็นต้น ซึ่งในขั้นนี้ควรกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้ การยินยอมตอบสนอง (acquiescence in responding) การเต็มใจตอบสนอง (willingness to respond) ความพึงพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in responds)

ขั้นที่ 3 การเห็นคุณค่าของค่านิยม (valuing) ขั้นนี้ควรจัดประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของค่านิยมนั้น เช่น การให้ลองปฏิบัติตามค่านิยมแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ดี เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนหรือบุคคลอื่นที่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น เห็นโทษหรือได้รับโทษจากการละเลยไม่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น เป็นต้น ในขั้นนี้ควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้ การยอมรับในคุณค่านั้น (acceptance of a value) การชื่นชอบในคุณค่านั้น (preference for a value) ความผูกพันในคุณค่านั้น (commitment)

ขั้นที่ 4 การจัดระบบค่านิยม (organization) ขั้นนี้เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้นและมีความโน้มเอียงที่จะรับค่านิยมนั้นมาใช้ในชีวิตของตน ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาค่านิยมนั้นกับค่านิยมอื่น ๆ ของตนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมต่าง ๆ ของตน และในขั้นนี้ควรกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมสำคัญ ดังนี้ สร้างมโนทัศน์ในคุณค่านั้น (conceptualization of value) การจัดระบบคุณค่านั้น (organization a value system)

ขั้นที่ 5 การสร้างลักษณะนิสัย (characterization) ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอ โดยติดตามผลการปฏิบัติ ให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรงเป็น

ระยะ ๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัย ในขั้นนี้ควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์²⁶

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะสามารถนำไปปรับปรุงและเลือกปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา คือ

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 29 และหมวด 5 มาตรา 40 ที่มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการในสถานศึกษานั้น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1.1 ให้ความเห็นชอบ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและดำเนินการ ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์การจัดกิจกรรมของสถานศึกษา 2) ให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา 3) มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในโอกาสต่อไป

1.2 ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) ด้านงบประมาณ กรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนในการจัดหางบประมาณ สนับสนุนการจัดกิจกรรม วัสดุภัณฑ์ เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรม 2) เป็นวิทยากรและแนะนำวิทยากร คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่ประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการและศิษย์เก่า ซึ่งล้วนแต่มีศักยภาพในตัวเอง ฉะนั้นจึงสามารถเป็นวิทยากรหรือจัดหาวิทยากรภายนอกในกรณีที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาที่กำหนดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ให้คำปรึกษาและส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรกำหนดให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นและตระหนักในหน้าที่ในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น 4) เป็นแหล่งศึกษาและแหล่งข้อมูล กรรมการสถานศึกษาจะต้องมีการประสานสัมพันธ์กับแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ที่เป็น โรงงาน สถานประกอบการ แหล่งวิทยากร

²⁶ทิสนา แคมมณี, ศาสตร์การสอน องค์กรความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), 282.

ต่าง ๆ เพื่อให้ความร่วมมือในการใช้เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติกิจกรรมและเป็นแหล่งศึกษาดูงานตามความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา มีดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือหัวหน้า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติดังนี้
1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ 2) กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา 3) ศึกษาข้อมูล แหล่งวิทยาการการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น 4) กำหนดและมอบหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

2.2 นิเทศและติดตาม มีแนวทางปฏิบัติดังนี้ 1) นิเทศและติดตามการจัดทำแผนงานโครงการ ปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและอนุมัติให้ความเห็นชอบ 2) นิเทศติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.3 ส่งเสริมสนับสนุน มีแนวทางปฏิบัติดังนี้ 1) ให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) สนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4 ประเมินและรายงาน มีแนวทางปฏิบัติดังนี้ 1) รับทราบผลการประเมินพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป 2) รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป²⁷

3. บทบาทของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา มีดังนี้

²⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรีน, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทกราฟฟิค จำกัด, 2546), 34.

3.1 สํารวจข้อมูลความพร้อม ความต้องการและสภาพปัญหา ดำเนินการสำรวจข้อมูล ความพร้อม ความต้องการและสภาพปัญหาของสถานศึกษา ชุมชนและผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของผู้เรียน

3.2 จัดประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประชุมครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการ และปัญหาของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและผู้เรียน

3.3 จัดทำแผนงาน โครงการและปฏิทินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดทำรวบรวม แผนงานโครงการ ปฏิทินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยกำหนดเป็นรายภาคเรียนหรือรายปี การศึกษาหรือตามระยะเวลาที่กำหนดและเสนอขออนุมัติต่อผู้บริหารสถานศึกษา

3.4 ให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีหน้าที่ให้คำปรึกษา เพื่อช่วย ให้การดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 นิเทศ ติดตามและประสานงานการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และนิเทศ ติดตามให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของ สถานศึกษา

3.6 รวบรวมผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวบรวมผลการประเมินการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจากครูที่ปรึกษากิจกรรมตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรม และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่อผู้บริหารสถานศึกษา

4. บทบาทของครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูทุกคนต้องเป็นครูที่ปรึกษากิจกรรม พัฒนาผู้เรียนตามคำขอของผู้เรียนหรือตามที่สถานศึกษามอบหมาย ซึ่งจะต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

- 1) ปฐมนิเทศ ปฐมนิเทศให้ผู้เรียนเข้าใจเป้าหมายและวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2) เลือกตั้งคณะกรรมการ จัดให้ผู้เรียนเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3) ส่งเสริม การจัดทำแผนงานและโครงการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เป็นสมาชิกของกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็น ในการจัดแผนงานและโครงการปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างอิสระ
- 4) ประสานงาน ประสานงาน และอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรตามความเหมาะสม
- 5) ให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษา ดูแล ติดตามการจัดกิจกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนงานด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัย
- 6) ประเมินผล ประเมินผลการเข้าร่วมและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- 7) สรุปและรายงานผล สรุป และรายงานผลการจัดกิจกรรมต่อหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. บทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนทุกคนมีบทบาทในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

5.1 เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ ผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรม ตามความถนัดและความสนใจทุกภาคเรียน โดยรวมกลุ่มเสนอกิจกรรมตามความต้องการหรืออาจเข้าร่วมกิจกรรมตามข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

5.2 รับการปฐมนิเทศจากครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องพบครูที่ปรึกษากิจกรรม เข้ารับการปฐมนิเทศ รับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมและดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5.3 ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประชุมเลือกตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ ทรัพย์สิน นายทะเบียนและอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

5.4 ประชุมวางแผน จัดทำ แผนงาน โครงการและปฏิทินงาน การดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมีการวางแผนในการดำเนินงาน ที่ประชุมควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการปฏิทินงานที่กำหนดวัน เวลา ใ้ได้อย่างชัดเจน แล้วนำเสนอต่อครูที่ปรึกษากิจกรรม

5.5 ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการและปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อแผนงาน โครงการและปฏิทินงานได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาแล้วผู้เรียนจึงจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการและปฏิทินงานที่ได้กำหนดไว้ในรูปแบบของคณะกรรมการที่ได้รับเลือกตั้งโดยใช้กระบวนการกลุ่มและให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ

5.6 ประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมสามารถประเมินผลได้ดังนี้ ประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมกิจกรรม จากพฤติกรรมและคุณภาพของงาน

5.7 สรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นตามโครงการ แล้วคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมจะต้องประชุมเพื่อสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมและนำเสนอครูที่ปรึกษากิจกรรม

6. บทบาทของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครองมีบทบาทในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้ 1) ร่วมมือประสาน ร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) ส่งเสริมสนับสนุน ให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นวิทยากรให้ความรู้และประสบการณ์ ให้การสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและให้ข้อมูลที่เป็น

ประโยชน์ต่อการป้องกัน แก้ไขและพัฒนาผู้เรียน 3) ติดตาม ประเมินผล ร่วมมือกับสถานศึกษาเพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียน บันทึกสรุปพัฒนาการและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน²⁸

ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีดังนี้ 1) ประชุมชี้แจงคณะครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สำรวจข้อมูล ความพร้อมของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน 3) ร่วมกันวางแผนระหว่างคณะครู ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนงาน โครงการปฏิทินปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทุกภาคเรียนและเสนอขออนุมัติ 4) ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ 5) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) สรุป รายงานผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง สำหรับการผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตามแนวประเมินดังนี้

1. ประเมินการร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามสภาพจริงให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง ครบถ้วน
2. ครูที่ปรึกษากิจกรรม ผู้เรียนและผู้ปกครอง จะมีบทบาทในการประเมินดังนี้
 - 2.1 ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องดูแลและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ต้องรายงานเวลาและพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรม ต้องศึกษาติดตามและพัฒนาผู้เรียน ในกรณีผู้เรียน ไม่เข้าร่วมกิจกรรม
 - 2.2 ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ มีหลักฐานแสดงการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 หรือตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด พร้อมทั้งแสดงผลการปฏิบัติกิจกรรมและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ถ้าไม่เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ ต้องปฏิบัติกิจกรรม

²⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรีน, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด, 2546), 32-44.

เพิ่มเติมตามที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมมอบหมายหรือให้ความเห็นชอบตามที่ผู้เรียนเสนอ ประเมินตนเองและเพื่อนร่วมกิจกรรม

2.3 ผู้ปกครอง ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการติดตามพัฒนาการของผู้เรียนกับสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ และผู้ปกครองบันทึกความเห็น สรุปพัฒนาการและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

3. เกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยร้อยละ 80 หรือตามที่สถานศึกษากำหนดและผู้เรียนผ่านจุดประสงค์ที่สำคัญของแต่ละกิจกรรม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากแนวพระราชดำรัสพระราชทานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการกลั่นกรองดังกล่าวมาเป็นแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศให้เกิดความพอเพียงและปรัชญานี้ได้พัฒนามาเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 มีใจความดังนี้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกาภิวัตน์

ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักนายกรัฐมนตรี ให้ความหมายของคำว่าความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน²⁹

²⁹ สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544), 10.

ประเวศ วะสี ให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียง สำหรับทุกคน มีธรรมชาติพอเพียง มีความรักพอเพียง เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสุขจะเรียกว่าเศรษฐกิจ สมดุลก็ได้ เมื่อสมดุลก็เป็นปกติ สบาย ไม่เจ็บไข้ ไม่วิกฤต³⁰

อำพล เสนาวงศ์ กล่าวถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพยายามพึ่งตนเอง ช่วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้พอมีพอกิน โดยเฉพาะอาหารและที่อยู่อาศัย ส่วนที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ก็แลกเปลี่ยนจากภายนอกบ้าง แต่ควรซื้อและใช้จากของที่ผลิตได้ในท้องถิ่นหรือ ประเทศให้มากที่สุด พยายามก่อนนี้ให้น้อยที่สุดและควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนและพอใจใน สิ่งที่ได้รับมาโดยธรรม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เพื่อให้มีรายจ่ายไม่เกินรายรับ³¹

สุเมธ ตันติเวชกุล ให้ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงหรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศหรือ ภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัย ต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของและเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้นคือความสามารถในการ ดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัธยาศัย และที่สำคัญ ไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ ไม่พันนาการอยู่กับสิ่งใด และได้กล่าวถึง หลักการพึ่งตนเองตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนที่มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติ โดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่ แข็งแรง เป็นอิสระ
3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ใช้และจัดการอย่างฉลาดพร้อมทั้งหาทาง เพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน
4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้ง ดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะและพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับ ความต้องการและสภาพแวดล้อมและควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง

³⁰ประเวศ วะสี, ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศีลธรรมและสุขภาพ, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2545), 6.

³¹อำพล เสนาวงศ์, “ทิศทางการพัฒนาชนบทตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง,” เอกสาร ประกอบการประชุมวิชาการของสถาบันวิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543. (อัคราเนนา)

5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้และไม่มีการลงทุนที่จะลดรายจ่ายในเวลาเช่นนี้จะต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญและยึดหลัก พออยู่ พอกิน พอใช้ จากหลักการพึ่งตนเองโดยยึดหลักสายกลางนั้น³²

สุเมธ ตันติเวชกุล ยังกล่าวถึงหลักในการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง³³ ไว้ดังนี้

1. ยึดความประหยัดตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “...ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง...”

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “...ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพเป็นหลักสำคัญ...”

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต มีพระราชดำรัสเรื่องว่า “...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้นหมายถึงความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมในเจตนา และการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้เรียน...”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความหมายชัดเจนว่า “...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่า ยืนได้ด้วยตนเอง...”

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลด ละ สิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลอีกจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดอ่อนต่อแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “...พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลาย ตัวทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่ในห้วงงามสมบูรณ์ขึ้น...”

³²สุเมธ ตันติเวชกุล, การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2543), 5-7.

³³สุเมธ ตันติเวชกุล, หลักธรรมหลักทำตามรอยพระยุคลบาท (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2543), 20-21.

วัลลภ พรหมทอง กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตัวเอง พออยู่พอกิน ซึ่งเกี่ยวกับการผลิตและรวมทั้งวิถีชีวิต วิธีคิด จิตสำนึกของคน วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และธรรมชาติ

ไสว บุญมา ที่กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวคิดหลักการดำเนินชีวิตที่มีรากฐานอยู่บนหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมจรรยา ซึ่งทำให้รากฐานทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจมั่นคง³⁴

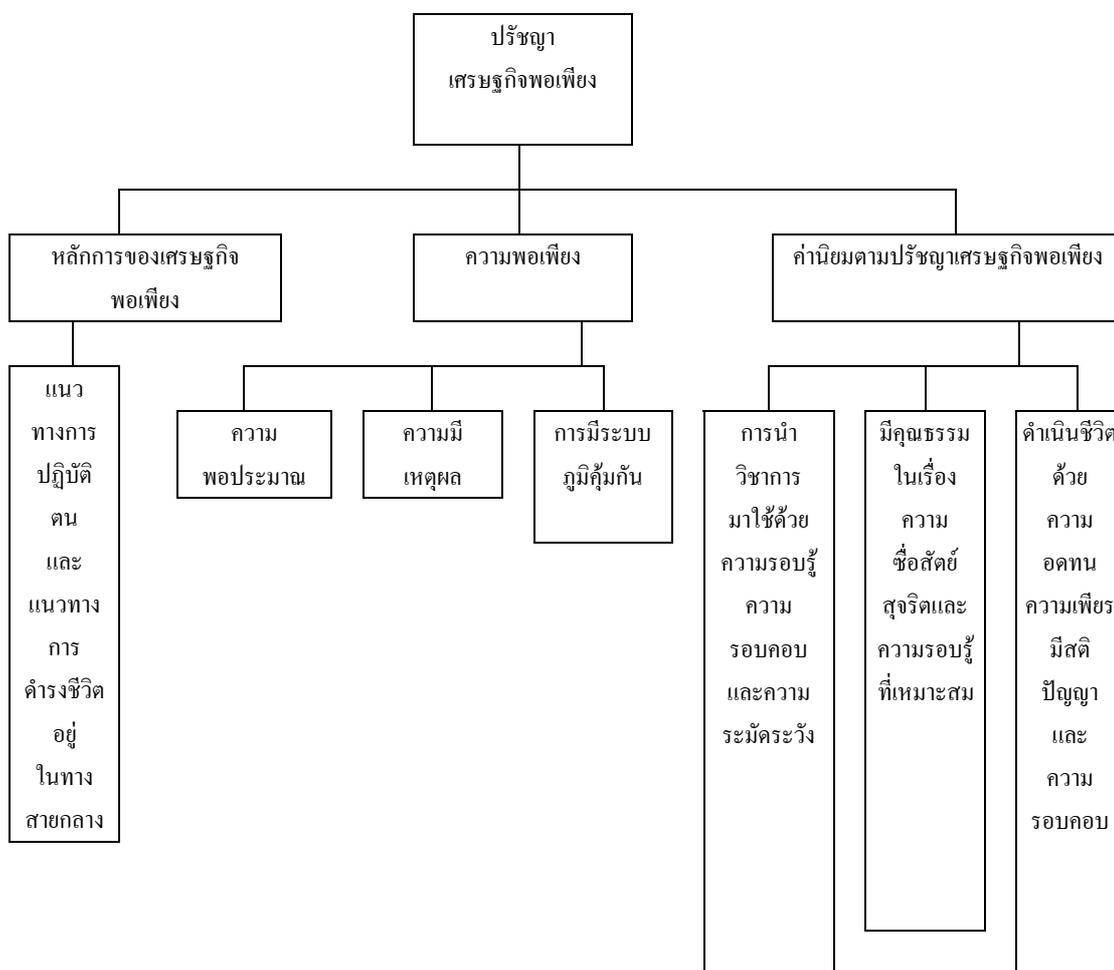
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้นำมาประมวลเป็นหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบการอภิปราย เรื่อง “ยุทธศาสตร์ชาติในสหัสวรรษใหม่ : ด้านสังคม จิตวิทยา ที่กล่าวไว้ดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
2. ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีระบบที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน
3. ความรู้สึกรู้จักคิดและการเรียนรู้ที่จำเป็นแก่ความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ทุกขั้นตอน การเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้สำนึกคุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริตและความรอบรู้ที่เหมาะสมและการดำเนินชีวิตด้วยความเพียร มีสติ มีปัญญา ความรอบรู้ที่เหมาะสมและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง³⁵

จากหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้นนั้น ได้กล่าวถึงหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติตนให้เกิดความพอเพียง ความหมายของความพอเพียงและคุณธรรมที่ก่อให้เกิดความพอเพียง ซึ่งทั้ง 3 หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถสรุปเป็นแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

³⁴ไสว บุญมา, เศรษฐกิจพอเพียง : ภูมิปัญญาไทย (กรุงเทพฯ : บริษัทเคสดีไทย จำกัด, 2543), 9.

³⁵สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI), “ยุทธศาสตร์ชาติในสหัสวรรษใหม่” เอกสารประกอบการอภิปรายวันที่ 11 มกราคม 2543 ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (อัสสัมชัญ).

แผนภูมิที่ 3 หลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรณีศึกษาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548), 25.

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการดำรงชีวิต ทั้งในด้านการอุปโภค บริโภค การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการพอ ด้วยความมีเหตุผลและให้ลด ละ เลิก ความต้องการที่มากเกินไปจนจำเป็น ให้ตั้งตนอยู่ในความพอประมาณและปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร ความอดทนและความรอบคอบ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี³⁶

³⁶ คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549), 12-15.

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพิจารณาคำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือ คนที่มีความพอเพียง ซึ่งหมายถึง บุคคลนั้นจะต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นฐานของเงื่อนไข 2 ประการ คือ ความรู้และคุณธรรม

สมศักดิ์ ชาติ ได้สรุปถึงถึงคุณสมบัตินี้ของคนที่ดีดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ 1. รู้จักฟังตนเอง 2. ดำรงชีวิตอย่างมีอิสระ 3. มีความสามารถในการบริหารจัดการ รู้จักคิด รู้จักระบบ 4. มีความขยันอดทนไม่ทอดทิ้ง 5. มีความสามัคคีแสวงหาความร่วมมือ มีการรวมกลุ่ม สามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นคณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทุกฝ่าย 6. มีการศึกษาข้อมูลความรู้นำมาปฏิบัติงาน 7. รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล 8. รู้จักพัฒนาตนเองขึ้นตามลำดับ และ 9. สามารถนำความรู้ หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้สรุปถึงถึงคุณสมบัตินี้ของคนที่ดีดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ 1. ขยัน อดทนและทุ่มเท ทำงานหนัก 2. มีระเบียบวินัย 3. มีความซื่อสัตย์ 4. มีวิสัยทัศน์ 5. ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างดีเลิศ 6. รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต 7. มีจิตสำนึกรักประชาธิปไตย 8. เห็นคุณค่าเอกลักษณ์ความเป็นไทย 9. มีจิตสำนึกเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม และ 10. ประหยัด อดออม

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ได้สรุปถึงถึงคุณสมบัตินี้ของคนที่ดีดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ 1. มีความรอบรู้ที่เหมาะสม 2. มีความรอบคอบ 3. มีความซื่อสัตย์สุจริต 4. มีความอดทน 5. มีความเพียรพยายาม 6. มีสติ 7. มีปัญญา³⁷

ความสำคัญและที่มาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานเมื่อ 18 กรกฎาคม 2517

³⁷ สหทัย พลปัดพี, “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), 11.

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่ง
ที่สมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มี
ความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน
ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรื่องอย่างยอด แต่ว่ามีพอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้า
เรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้...”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม 2517

“...เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า
เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และ
ประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม
2541

พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ
ประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวอาจเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชน
ส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและ
ฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการ
พัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนใน
ชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐาน
และความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป³⁸

ต่อมาจึงได้มีการนำแนวความคิดไปปฏิบัติกันหลายหน่วยงาน แต่คนส่วนมากเข้าใจว่า
เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของเกษตรกรเท่านั้น แท้จริงผู้ประกอบการอื่นสามารถน้อมนำแนว
พระราชดำรัสไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งสิ้น หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ คือ ปรัชญา 3 ห่วง 2
เงื่อนไข ประกอบด้วย

1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่
เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไป
อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการ
กระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

³⁸สุเมธ ตันติเวชกุล, เศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2543), 20-21.

3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

5 เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภ และไม่ตระหนี่³⁹

“เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริที่แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ที่มีผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ด้านการศึกษาจึงน้อมนำแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทยเพื่อมุ่งให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย” แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประเทศในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 และต่อเนื่องถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 มีแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม “ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อการพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง บนพื้นฐานคุณลักษณะเชิงพลวัตของการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

³⁹ ถวัลย์ มาศจรัส, MODEL การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทาน เศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธารอักษร จำกัด, 2550), 35.

และการเมือง ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างคุณธรรมหลักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่อย่างมีความสุข จากการศึกษาพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงหลักการแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง หากนำไปสู่การปฏิบัติจะก่อเกิดความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีแก่ตนเอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ⁴⁰

โดยโรงเรียนประทุมสุรศรี นำแบบอย่างในการเรียนรู้วิถีชีวิต โดยกระบวนการเศรษฐกิจพอเพียงขยายหลักปรัชญาแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปสู่ผู้เรียนและชุมชน ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนด้วยคุณธรรมนำความรู้ โดยเฉพาะ 8 คุณธรรมพื้นฐานการนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งจะเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตให้สังคมไทยเกิดความสงบสุข เนื่องจากปัจจุบันประชาชนคนไทยได้รับผลกระทบจากหลาย ๆ ด้านที่ทำให้เกิดปัญหา เช่น ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ส่งผลให้ครอบครัวเกิดความห่างเหิน ขาดความสามัคคีและไม่รู้จักการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม จึงเกิดผลต่อความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กไทย เยาวชนไทยไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา สนใจแต่วัตถุนิยม ไม่รู้จักการประมาณตน ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่ออนาคตของชาติ ถ้าหากนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะเกิดประโยชน์ทางตรงในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เพราะหากสถาบันครอบครัวมีความอบอุ่น ย่อมส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง มีชุมชนเข้มแข็งย่อมทำให้ประเทศเกิดความสงบสุขรอดพ้นจากวิกฤตที่รุมเร้าอยู่ในขณะนี้

แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการศึกษาตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำเนินการได้ใน 2 ส่วน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาและส่วนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งส่วนที่ 2 นี้ ประกอบด้วย การสอดแทรกสารเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียนและประยุกต์หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

⁴⁰สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจดหมายจากราชสำนัก,” เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2542 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง, โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี จอมเทียน ชลบุรี, 18-19 ธันวาคม 2542. (อัคราณา)

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาในระยะแรก ได้เริ่มจากการไปค้นหา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณกับศักยภาพผู้เรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชนที่ตั้ง เช่น ผู้เรียน ดูแลสิ่งแวดล้อม มีการส่งเสริมให้ใช้ความรู้รอบคอบระมัดระวัง ฝึกให้คิดเป็นทำเป็นอย่างมี เหตุผลและภูมิคุ้มกันส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบ ไม่เอาัด เอาเปรียบผู้อื่น มีวินัย มีสัมมาคารวะ ปลูกฝังจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ สอนให้ผู้เรียน ยึดมั่นในหลักศีลธรรม พัฒนาการให้เขารู้จักทำประโยชน์ให้กับสังคมและ ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและตัวกิจกรรมเองก็ต้องยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันในด้านต่าง ๆ ถึงจะเปลี่ยน ผู้อำนวยกา แต่กิจกรรมก็ยังดำเนินอยู่ อย่างที่เรียกว่า มีภูมิคุ้มกัน

การค้นหาตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้มีตัวอย่างรูปธรรม ในการสร้างความเข้าใจ ภายในวงการศึกษาว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงหมายความว่าอย่างไรและสามารถนำไปใช้ในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนได้อย่างไรบ้าง หลังจากนั้น ส่งเสริมให้บูรณาการการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเหล่านี้ เข้าไป ในการเรียนรู้สาระต่าง ๆ บูรณาการเข้ากับทุกสาระเรียนรู้ เช่น วิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดสมดุลทาง สิ่งแวดล้อม บูรณาการเข้ากับวิชาคณิตศาสตร์ ในการสอนการคำนวณที่มีความหมายในการ ดำรงชีวิตอย่างพอเพียงหรือบูรณาการเข้ากับสาระภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สุขศึกษา พลศึกษา การงานอาชีพ เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้หมด นอกเหนือจากการสอนในสาระหลักคือ ในกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เท่านั้น⁴¹

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

การปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียน คือ การอบรมคุณธรรม จริยธรรม ย่อมไม่เกิดผลตาม วัตถุประสงค์จึงต้องใช้วิธีทางอ้อมในการส่งเสริมคุณธรรม โดยใช้แรงจูงใจทางบวกให้ผู้เรียนเกิด ความเชื่อมั่นและภูมิใจในตัวเอง การปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนย่อมเป็นการสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เป็นแรงจูงใจที่ดี เมื่อมีการส่งเสริมให้ทำและสร้างแรงจูงใจด้วยการมอบเกียรติบัตร สิ่ง ที่ได้จากการทำกิจกรรมโดยตรง คือความสามัคคีและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว ระหว่าง ครูกับผู้เรียน ระหว่างครูกับชุมชน และระหว่างคนในชุมชนด้วยกัน ผลทางอ้อม คือ เป็นการ เสริมสร้างคุณธรรมให้กับผู้เรียนควบคู่กับการทำกิจกรรม ซึ่งไม่เป็นการฝืนความรู้สึกของผู้เรียนที่

⁴¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวอย่างหน่วยการ เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551), 164.

อยู่ในวัยนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยเริ่มจากความสัมพันธ์และความสามัคคีจากสถาบันที่สำคัญ และใกล้ชิดกับเยาวชนไทยมากที่สุด คือ ครอบครัว หากครอบครัวมีความอบอุ่น มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เด็กก็จะได้รับการเพาะบ่มนิสัยและจิตใจที่ดีเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน จากสิ่งที่เป็นอันตรายทั้งหลาย ประโยชน์ทางอ้อม คือ เป็นการปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจ ของเยาวชนโดยไม่รู้ตัว เพราะการดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จได้ผู้เรียนต้องมีคุณธรรม ทั้ง 8 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ คุณลักษณะเหล่านี้ ย่อมส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดกับโรงเรียน

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อการ ประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและเพื่อความก้าวหน้าในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในอนาคต ดังนั้น ถ้าโรงเรียนที่พัฒนาจนเกิดการเปลี่ยนแปลงสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามที่ คาดหวังแล้ว สิ่งที่ดีตามมาคือ ความรักและความศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่ง จะเป็นพลังสำคัญในการสนับสนุนช่วยเหลือให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ต่อไป

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดกับผู้ปกครองและชุมชน

การนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งจะเป็นรากฐานของ การดำเนินชีวิตให้สังคมไทยเกิดความสงบสุข เนื่องจากปัจจุบันประชาชนคนไทยได้รับผลกระทบ จากหลาย ๆ ด้านที่ทำให้เกิดปัญหา เช่น ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ส่งผลให้ ครอบครัวเกิดความห่างเหิน ขาดความสามัคคีและไม่รู้จักการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม จึง เกิดผลต่อความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กไทย เยาวชนไทยไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา สนใจแต่วัตถุนิยม ไม่รู้จักการประมาณตน ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่ออนาคตของชาติ ถ้าหากนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะเกิดประโยชน์ทางตรงในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เพราะ หากสถาบันครอบครัวมีความอบอุ่น ย่อมส่งผลให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง เมื่อชุมชนเข้มแข็งย่อม ทำให้ประเทศเกิดความสงบสุข

ด้วยหลักการ แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักสำคัญคือ ปรัชญา 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย 3 ห่วง คือ 1) พอประมาณ 2) มีเหตุผล 3) สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีจากผลกระทบ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะจากภายนอกหรือภายใน 2 เงื่อนไข คือ 1) ความรู้ คือ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง 2) คุณธรรม คือ ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน ซึ่งจะเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตให้สังคมไทย

เกิดความสงบสุขจากวิถีชีวิต โดยกระบวนการเศรษฐกิจพอเพียง ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างความตระหนักโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้และนำองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้เรียน และชุมชน โดยมีเป้าหมาย ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง ครัวมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกิดขวัญกำลังใจ ผู้เรียน มีคุณธรรมพื้นฐาน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ชุมชน มีความสามัคคี เกิดความสงบสุข ซึ่งวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ หากทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกชุมชน ทุกสังคม ทุกภาคส่วนน้อมนำไปปฏิบัติเชื่อว่าวิกฤตใด ๆ ก็จะผ่อนคลายไปอย่างสิ้นเชิง เกิดฐานครอบครัวที่อบอุ่น ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เมื่อชุมชนเข้มแข็งย่อมทำให้ประเทศเกิดความสงบสุข หากคนไทยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและเข้าถึงแก่นแท้ การดำเนินตามวิถีชีวิต โดยกระบวนการเศรษฐกิจพอเพียงนี้แล้ว นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองยังช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศเพราะคุณประโยชน์ที่แฝงไว้ โดยเฉพาะความสามัคคี สามารถช่วยให้คนในชาติมาปรองดองกันและผ่อนคลายวิกฤตของสังคมต่อไป

ข้อมูลโรงเรียนประทุมนุสรณ์

โรงเรียนประทุมนุสรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ 60 หมู่ 2 ถนนพัฒนาการ แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10160 โทรศัพท์ 0-2413-1650 สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 e-mail address : pratumnuson@hotmail.com website : pratumnuson.ac.th เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล 1 ถึงระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่บริการ ได้แก่ บางแค และบริเวณชุมชนใกล้เคียงสถานศึกษา

ข้อมูลด้านบริหาร

1. นางสาวนัยนา ยิ่งสกุล ผู้รับใบอนุญาต
วุฒិการศึกษาศงสุด ปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษ
ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2541 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 8 ปี 11 เดือน
2. ผู้ช่วยบริหาร (ที่ได้รับแต่งตั้ง) 3 คน

ผู้จัดการ	นายประมวล ศิริภูถ	วุฒิการศึกษาศงสุดปริญญาตรี
ครูใหญ่	นางวิยะดา ชนสารมงคลกุล	วุฒิการศึกษาศงสุดปริญญาตรี
ที่ปรึกษาฝ่ายแผนงาน	นางสาวอนัญพร หิริธงาม	วุฒิการศึกษาศงสุดปริญญาโท

ประวัติโดยย่อและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

โรงเรียนประทุมมนุสรณ์ มีพื้นที่จำนวน 3 ไร่ 2 งาน 28 ตารางวา ทิศเหนือติดถนนพัฒนาการ ทิศใต้ติดที่ดินส่วนบุคคล ทิศตะวันออกติดซอยโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ ทิศตะวันตกติดที่ดินส่วนบุคคล

ผู้ก่อตั้งโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ คือ ท่านกำนันวิชัย ยิ่งสกุล โดยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2515 และเปิดทำการสอนในปี พ.ศ. 2517 ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษา โดยมีนักเรียน 85 คน ครู 11 คน ดำเนินการจัดการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปีการศึกษา 2547 ได้เปลี่ยนผู้บริหารและผู้รับใบอนุญาต ได้แก่ นางสาวนัยนา ยิ่งสกุล ผู้จัดการ ได้แก่ นายประมวล ศิริภูท ครูใหญ่ ได้แก่ นางวิยะดา ธารสมงคลกุล ที่ปรึกษาฝ่ายแผนงาน ได้แก่ นางสาวอนัญพร หิรัญงาม

คำขวัญ

“พัฒนาเด็กไทยให้ฉลาด ดี และมีความสุขในสังคม” “พัฒนาเด็กไทย” หมายถึง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กไทยและความต้องการของชุมชน โดยอาศัยหลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

“ฉลาด” หมายถึง การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขเป็นความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ความรู้พื้นฐานทางด้านวิชาการและทางด้านอาชีพเบื้องต้นอย่างง่าย ๆ

“ดี” หมายถึง เป็นคนดีของสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริตและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

“มีความสุขในสังคม” หมายถึง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและสามารถแก้ไขข้อขัดข้องทางอารมณ์เพื่อความสุข สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสังคมปัจจุบัน

โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา องค์การมหาชน (สมศ.) โดยได้ดำเนินการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2549 และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และมีแผนปฏิบัติการทุกฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายกิจการนักเรียน ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายบริหารจัดการและฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ โดยวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ดังนี้

วิสัยทัศน์

“มุ่งผลิตนักเรียนให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นผู้นำ ในระบอบประชาธิปไตย รู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมประเพณี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข”

เป้าหมาย

1) ผู้เรียนอนุบาลทุกคนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาครบทุกด้านเหมาะสมตามวัย 2) ผู้เรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด 3) ผู้เรียนร้อยละ 70 มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการอ่านและมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน 4) ผู้เรียนร้อยละ 80 มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กตัญญู และมีความประหยัด 5 บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพและนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาโรงเรียน 6) โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน 7) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 8) โรงเรียนมีบรรยากาศ อาคาร ห้องประกอบเหมาะสมเพียงพอ ร่มรื่น ปลอดภัยสวยงามเหมาะสมแก่การเรียนรู้⁴²

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง⁴³ ซึ่งทำให้สถานศึกษาหรือโรงเรียนมีความคล่องตัวในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับการบริหารงานโรงเรียนในระบบของการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based management) โดยบริหารงานตามภารกิจในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 4) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาและส่งเสริม

⁴²โรงเรียนประทุมอนุสรณ์, “แผนการพัฒนาคณาจารย์การศึกษาโรงเรียนประทุมอนุสรณ์ระหว่างปีการศึกษา 2545-2549”, 2549. (อัคราณา)

⁴³สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545) 38.

ให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 1) การจัดตั้งงบประมาณ 2) การจัดสรรงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ การโอนและการเปลี่ยนแปลงงบประมาณและการรายงานผล 3) การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ ประกอบด้วย การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณและการตรวจสอบติดตามการใช้ผลผลิต 4) การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย ทุนการศึกษา กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา การจัดการทรัพยากรและส่งเสริมการบริหารการจัดหารายได้และผลประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย 5) การบริหารการเงิน ประกอบด้วย การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงินและการนำส่งเงิน 6) การบริหารบัญชี ประกอบด้วย การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำทะเบียนทางการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน 7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ประกอบด้วย การวางแผนจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปราขการหรือคุณลักษณะเฉพาะ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ การจัดหาพัสดุ การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุและการจัดหาผลประโยชน์สินทรัพย์

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 1) การวางแผนอัตรากำลัง 2) การกำหนดตำแหน่งครู และบุคลากรทางการศึกษา 3) การเกลี่ยอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง คือ การสรรหาบรรจุแต่งตั้งและทดลองปฏิบัติหน้าที่และการเตรียมความพร้อมการพัฒนาอย่างเข้ม 5) การย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ 7) เงินเดือนและค่าตอบแทน 8) การเลื่อนขั้นเงินเดือน 9) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 10) การลาศึกษาต่อ 11) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 12) การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ 13) มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ 14) การส่งเสริมวินัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา 15) การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษครูและบุคลากรทางการศึกษา คือ การดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงและการดำเนินการทางวินัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง 16) การสั่งพักงาน การสั่งให้ออกจากงาน 17) การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ 18) การอุทธรณ์ 19) การร้องทุกข์ 20) การออกจากงาน 21) การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ 22) งานทะเบียนประวัติครู และบุคลากรทางการศึกษา 23) งานยกเว้นคุณสมบัติ เช่น การยกเว้นการเกณฑ์ทหาร

4. ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย 1) การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 2) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา 3) การวางแผนการศึกษา ประกอบด้วยแผนพัฒนา

การศึกษาหรือแผนกลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีและแผนปฏิบัติการประจำปี 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน 5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร 6) การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน 7) งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 8) การดำเนินงานธุรการ ด้านการเงิน การคลัง บัญชีและพัสดุ 9) การอำนวยความสะดวกด้านบุคลากร 10) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 11) การจัดทำสำมะโนผู้เรียน 12) การรับนักเรียน 13) การจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา 14) การอำนวยความสะดวกและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย 15) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 16) การทัศนศึกษา 17) การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน 18) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา 19) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา 20) งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น 21) งานกำกับดูแลสถานศึกษาและติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงาน 22) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน⁴⁴

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมศรี จินะวงษ์ ได้วิจัย เรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ในชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอาศัยปัจจัยการเรียนรู้ทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและปัจจัยสภาพแวดล้อม โดยมีลักษณะการเรียนรู้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและการรวมกลุ่มจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน โดยชุมชนบ้านสุขใจ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ศรัทธาที่มีต่อบุคคลและชุมชนพอเพียง จังหวัดมหาสารคาม ใช้ความศรัทธาในตนและกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องหนุนนำการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของรายได้ทั้งรายได้เสริม พบว่าหลังจากที่ชุมชนใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง การกระจายรายได้ของคนในชุมชนดีขึ้น⁴⁵

⁴⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546 กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2546), 32.

⁴⁵ สมศรี จินะวงษ์, “การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ในชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง” (วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), 198.

สุรางค์ลักษณ์ โรจน์พานิช วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับ สถานสงเคราะห์ : กรณีศึกษา : สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนบ้านเบธานี อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การนำแนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กับทุกเพศ ทุกวัยและทุกระดับการศึกษา แต่พบว่ามีข้อจำกัดอยู่บ้างในส่วนของจัดการวิธีการในการนำไปใช้ เช่น กิจกรรมหรือ โครงการบางอย่างไม่ว่าทุกคนจะเข้าร่วมได้เหมือนกัน หากยึดกิจกรรมหรือ โครงการเป็นตัวชี้วัดการนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ก็ควรคำนึงถึงอุปสรรคด้านเวลาและความเหมาะสมของช่วงวัยด้วย⁴⁶

สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์ ได้วิจัย เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนที่เรียนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) นักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการเรียนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขามีการประพฤติปฏิบัติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผู้เรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการมีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 4) ผู้เรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบไตรสิกขามีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง⁴⁷

สหทัย พลปัดพี ได้ศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบ่งเป็น 3 ประการ คือ 1) พอประมาณ ได้แก่ พอประมาณกับศักยภาพของตน พอประมาณกับสภาพแวดล้อมและไม่โลกเกิน ไปจนเบียดเบียนผู้อื่น 2) มีเหตุผล ได้แก่ ไม่ประมาทรู้ถึงสาเหตุ พิจารณา

⁴⁶สุรางค์ลักษณ์ โรจน์พานิช, “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานสงเคราะห์ : กรณีศึกษา : สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนบ้านเบธานี อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545), 121.

⁴⁷สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์, “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546) 198.

ค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ 3) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ได้แก่ ฟังตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ฟังตนเองได้ทางสังคม คำนึงถึงผลระยะยาวมากกว่าระยะสั้น รู้เท่าทันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ประการ จะเกิดขึ้นได้จากการพัฒนาความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไขหลักของการพัฒนาคน⁴⁸

ปวัน มีนรัักษ์เรืองเดช ได้วิจัย เรื่อง การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วม โครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและรับรู้เกี่ยวกับ โครงการและการปฏิบัติตามโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก⁴⁹

งานวิจัยต่างประเทศ

แคททีรอลล์ (Catherall) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลความสามารถในการเลือกวิชาลูกเสือ ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือของสหรัฐอเมริกา ระหว่างโครงการนำร่อง 2 ปี ในพื้นที่ 2 แห่ง ของภาคตะวันตก เพื่อเป็นการกำหนดนโยบายหรือตัดสินใจว่าเด็กชาย 14-15 ปี ควรจะได้รับการจูงใจเข้าสู่โปรแกรมการจัดวิชาลูกเสือ ซึ่งใช้วิธีที่ทำสืบกันมา จากผลการศึกษา 3 ครั้ง ในระหว่างโครงการนำร่อง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า วิชาลูกเสือไม่ได้ขึ้นกับการรับสมาชิกใหม่หรือการรักษาจำนวนสมาชิกให้คงอยู่ แต่ขึ้นอยู่กับ การฝึกอบรม การเร้าความสนใจต่อวิชาลูกเสือมากกว่า⁵⁰

ซิงควิน (Shinkwin) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้กำกับลูกเสือที่มีต่อการพัฒนาองลูกเสือ ที่มหาวิทยาลัยยอลาสก้า พบว่า ผู้กำกับลูกเสือที่มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจ เข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ เป็นอย่างดีอารมณ์ดีสนุกสนาน มีการวางแผนแบ่งกลุ่มการเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ มีการอภิปรายและการละเล่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นายหมู่ลูกเสือและสมาชิกอายุน้อย ยังไม่มีความพร้อมอยากเข้าร่วม

⁴⁸ สหัทธยา พลปถพี, “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), บทคัดย่อ.

⁴⁹ ปวัน มีนรัักษ์เรืองเดช, “การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วม โครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ” (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2549), 122.

⁵⁰ Thomas S. Catherall, Varsity Scouting : An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Year-old Boys [Online], accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

กิจกรรม ผู้ปกครองสนับสนุนให้ได้รับการแก้ไขตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ไม่มีความมั่นใจ จัดตั้งกองลูกเสือเคร่งขมึนเกินไป จะพัฒนากองลูกเสือได้ผลน้อยกว่าผู้กำกับลูกเสือที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น⁵¹

สรุป

จากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ บทความ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยต่าง ๆ จะพบว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ คือ การดำรงชีวิตโดยมีรายได้ที่เหมาะสมหรือสมดุลกับรายจ่าย ด้านสังคม คือ เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว รู้รักสามัคคี ซึ่งความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ต้องไม่เอาัดเอาเปรียบ ทุกคนช่วยเหลือกัน แบ่งปันทั้งด้านกำลังทรัพย์ กำลังกาย กำลังใจและกำลังความรู้ ด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติให้สามารถใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ด้านวัฒนธรรม การปลูกฝังให้เด็กรุ่นใหม่มีความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักเหง้าและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เงื่อนไข 2 ประการ คือ ความรู้และคุณธรรม การบริหารการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นรูปแบบในการพัฒนาผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม มุ่งส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิดสร้างจิตสำนึกในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศ

⁵¹Anne. Shinkwin, Two Boy Scout troops : The impact of the Troop Culture on What Boys Learn [Online], accessed 12 December 2008 . Available from <http://www.lib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ จำนวน 113 คน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีระบบ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัยเป็นการจัดเตรียมโครงการอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาปัญหา ศึกษาวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรียบเรียงผลงานเสนอขอความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและเสนอขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือ โดยหาความตรงเชิงเนื้อหาและทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตลอดจนแปลผลการวิเคราะห์

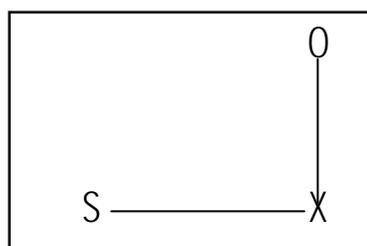
ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมงานวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ แล้วปรับปรุงข้อบกพร่องตามคำแนะนำที่คณะกรรมการควบคุมงานวิจัยให้ข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ผู้ให้ข้อมูล ตัวแปร เครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(descriptive research) โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่มีแผนแบบการวิจัยลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ตรวจสอบสภาวะการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot non - experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

- S หมายถึง ประชากรที่ศึกษา
- X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
- O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 113 คน

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 ลักษณะคือ

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา
2. **ตัวแปรที่ศึกษา** ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์

2.1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะ ชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี เป็นกิจกรรมอาสาสมัครมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. กิจกรรมชุมนุม เป็นกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางขึ้น เพื่อค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ โดยมีขอบข่ายของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ กิจกรรมชุมนุม ชมรม โครงการ กิจกรรมวันสำคัญ เป็นต้น

2.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ ประกอบด้วย ปรัชญา 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ไม่ฟุ้งเฟ้อไร้ประโยชน์ ไม่ยึดติดค่านิยม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความเพียงพอ มีเหตุผล การพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และมีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ และการกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้

4. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ นำความรู้มาพิจารณา ใช้ความรู้ประกอบการวางแผน และมีความระมัดระวังในการปฏิบัติ

5. เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีความประหยัดและอดออม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ โดยใช้ถาม แบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของไลเคิร์ต (Likert) 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีน้ำหนัก 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ให้มีน้ำหนัก 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนัก 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อย ให้มีน้ำหนัก 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนัก 1 คะแนน⁵²

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเรียบเรียงแล้วนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามโดย

⁵² พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มศว.ประสานมิตร, 2540), 107-108.

การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (Index of Item Objective Congruence : IOC) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอภิจิตรอนุสรณ์ จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เป็นประชากร
 ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach)⁵³ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9567

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนประทุมอนุสรณ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากโรงเรียนประทุมอนุสรณ์
3. จัดให้มีการประชุม สัมมนา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมอนุสรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) เป็นผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมอนุสรณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลหลังจากได้รับแบบสอบถามกลับมามีดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage)
2. เพื่อเป็นการตอบคำถามการวิจัยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมอนุสรณ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จำแนกเป็นขั้นตอนและโดยภาพรวม เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

⁵³Lee J. Cronbach, Essentials of psychology Testing,3rded. (New York : Harper & Row Publishers,1974),161.

ในการวิเคราะห์สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) มีรายละเอียดดังนี้⁵⁴

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมสัมมนา เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 จำนวน 113 คน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหาร 3 คน ครู 95 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 113 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและการจัดประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

⁵⁴ John. W. Best, Research in Education, 4th ed. (New Jersey: Prentice – Hall, Inc., 1981), 182.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง “การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์” ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ประชากรที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 113 คน ได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 113 คน จำแนก ตาม เพศ อายุ และวุฒิการศึกษา โดยหาค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ และวุฒิการศึกษา

(N=113)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	22	19.47
หญิง	91	80.53
รวม	113	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	38	33.63
35-45 ปี	64	56.64
สูงกว่า 45 ปี	11	9.73
รวม	113	100.00
3. วุฒิกการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	19.47
ปริญญาตรี	85	75.22
สูงกว่าปริญญาตรี	6	5.31
รวม	113	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 80.53 รองลงมาคือ เป็นเพศชาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.47 อายุ 35-45 ปี มากที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 56.64 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 33.63 และสูงกว่า 45 ปี น้อยที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 9.73. วุฒิกศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 75.22 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.47 และสูงกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด จำนวน 6 คน ร้อยละ 5.31

ตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ประทุมนุสรณ์

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ มีรายละเอียดตามตารางที่ 2-22 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ โดยภาพรวม

(N = 113)

การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	μ	σ	ระดับ
1. ด้านความพอประมาณ (X_1)	4.22	0.59	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล (X_2)	4.19	0.50	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (X_3)	4.20	0.54	มาก
4. ด้านเงื่อนไขความรู้ (X_4)	4.22	0.49	มาก
5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม (X_5)	4.20	0.57	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})	4.21	0.39	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเงื่อนไขความรู้ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.49$) ด้านความพอประมาณ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.59$) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.54$) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.57$) และด้านความมีเหตุผล ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.50$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณ
ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความพอประมาณ												โดยภาพรวม		
	ไม่ฟุ่มเฟือย อย่างไร้ประโยชน์			ไม่ยึดติดค่านิยม ยึดทางสายกลาง			ไม่เบียดเบียนตนเอง			ไม่เบียดเบียนคนอื่น					
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.19	0.68	มาก	4.33	0.67	มาก	4.24	0.66	มาก	4.10	0.71	มาก	4.22	0.62	มาก
กิจกรรมแนะแนว	4.15	0.67	มาก	4.33	0.67	มาก	4.27	0.64	มาก	4.17	0.73	มาก	4.23	0.59	มาก
กิจกรรมชุมนุม	4.21	0.68	มาก	4.31	0.65	มาก	4.19	0.65	มาก	4.10	0.69	มาก	4.20	0.59	มาก
โดยภาพรวม	4.18	0.64	มาก	4.32	0.64	มาก	4.23	0.63	มาก	4.13	0.67	มาก	4.22	0.59	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรศรี ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.59$) รองลงมาคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.62$) และกิจกรรมชุมนุม มีค่าน้อยที่สุด ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยไม่ยึดติดค่านิยมยึดทางสายกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.59$) รองลงมาคือ ไม่เบียดเบียนตนเอง ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.59$) และไม่เบียดเบียนคนอื่น มีค่าน้อยที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.59$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์
ด้านความพอประมาณกับ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความพอประมาณ												โดยภาพรวม		
	ไม่ฟุ้งเฟ้ออย่างไร ประโยชน์			ไม่ยึดติดค่านิยม ยึดทางสายกลาง			ไม่เบียดเบียนตนเอง			ไม่เบียดเบียนคนอื่น					
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.16	0.80	มาก	4.22	0.74	มาก	4.17	0.76	มาก	4.20	0.77	มาก	4.19	0.68	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.36	0.71	มาก	4.31	0.73	มาก	4.35	0.73	มาก	4.31	0.77	มาก	4.33	0.67	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียน การสอน	4.26	0.73	มาก	4.25	0.71	มาก	4.27	0.74	มาก	4.19	0.76	มาก	4.24	0.66	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.14	0.75	มาก	4.13	0.77	มาก	4.10	0.79	มาก	4.04	0.81	มาก	4.10	0.71	มาก
โดยภาพรวม	4.23	0.65	มาก	4.24	0.63	มาก	4.22	0.64	มาก	4.19	0.67	มาก	4.22	0.62	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านความพอประมาณกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.67$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.66$) และการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยไม่ยึดติดค่านิยมยึดทางสายกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ ไม่ฟุ่มเฟือยอย่างไรประโยชน์ ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.65$) และไม่เบียดเบียนคนอื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.67$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์
ด้านความพอประมาทกับกิจกรรมแนะแนว

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความพอประมาท												โดยภาพรวม		
	ไม่ฟุ่มเฟือยอย่างไร ประโยชน์			ไม่ยึดติดค่านิยม ยึด ทางสายกลาง			ไม่เบียดเบียนตนเอง			ไม่เบียดเบียนคนอื่น					
กิจกรรมแนะแนว	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.18	0.72	มาก	4.17	0.68	มาก	4.11	0.76	มาก	4.13	0.77	มาก	4.15	0.67	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.27	0.76	มาก	4.39	0.71	มาก	4.29	0.75	มาก	4.35	0.74	มาก	4.33	0.67	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียน การสอน	4.27	0.72	มาก	4.29	0.69	มาก	4.24	0.74	มาก	4.29	0.73	มาก	4.27	0.64	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.20	0.75	มาก	4.19	0.78	มาก	4.16	0.82	มาก	4.14	0.82	มาก	4.17	0.73	มาก
โดยภาพรวม	4.23	0.61	มาก	4.26	0.61	มาก	4.20	0.63	มาก	4.23	0.65	มาก	4.23	0.59	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ ด้านความพอประมาณกับกิจกรรมแนะแนว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.23$, $\sigma=0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu=4.33$, $\sigma=0.67$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu=4.27$, $\sigma=0.64$) และการออกแบบการสอน มีค่าน้อยที่สุด ($\mu=4.15$, $\sigma=0.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยไม่ยึดติดค่านิยมยึดทางสายกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu=4.26$, $\sigma=0.61$) รองลงมาคือ ไม่ฟุ่มเฟือยอย่างไรประโยชน์ ($\mu=4.23$, $\sigma=0.61$) และไม่เบียดเบียนตนเอง มีค่าน้อยที่สุด ($\mu=4.20$, $\sigma=0.63$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์
ด้านความพอประมาทกับกิจกรรมชุมนุม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความพอประมาท												โดยภาพรวม		
	ไม่ฟุ่มเฟือยอย่างไร ประโยชน์			ไม่ยึดติดค่านิยม ยึด ทางสายกลาง			ไม่เบียดเบียนตนเอง			ไม่เบียดเบียนคนอื่น					
กิจกรรมชุมนุม	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.25	0.74	มาก	4.21	0.74	มาก	4.19	0.75	มาก	4.19	0.77	มาก	4.21	0.68	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.27	0.75	มาก	4.35	0.72	มาก	4.29	0.72	มาก	4.33	0.73	มาก	4.31	0.65	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียน การสอน	4.26	0.69	มาก	4.20	0.70	มาก	4.17	0.72	มาก	4.12	0.72	มาก	4.19	0.65	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.11	0.76	มาก	4.12	0.75	มาก	4.13	0.76	มาก	4.05	0.80	มาก	4.10	0.69	มาก
โดยภาพรวม	4.22	0.62	มาก	4.22	0.62	มาก	4.19	0.61	มาก	4.17	0.63	มาก	4.20	0.59	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมनुสรณ์ ด้านความพอประมาณกับกิจกรรมชุมนุม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.65$) รองลงมาคือ การออกแบบการสอน ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.68$) และการวัดผลประเมินผล มีค่าน้อยที่สุด ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยไม่ยึดติดค่านิยมยึดทางสายกลาง และไม่ฟุ่มเฟือยอย่างไร้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.66$) รองลงมาคือ ไม่เบียดเบียนตนเอง ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.61$) และไม่เบียดเบียนคนอื่น มีค่าน้อยที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.63$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณห์
ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความมีเหตุผล												โดยภาพรวม		
	การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง			มีเหตุผล			การพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง			มีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น					
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.20	0.58	มาก	4.20	0.59	มาก	4.23	0.60	มาก	4.17	0.62	มาก	4.20	0.75	มาก
กิจกรรมแนะแนว	4.18	0.56	มาก	4.21	0.59	มาก	4.21	0.57	มาก	4.19	0.61	มาก	4.20	0.55	มาก
กิจกรรมชุมนุม	4.20	0.63	มาก	4.20	0.61	มาก	4.14	0.66	มาก	4.19	0.63	มาก	4.18	0.61	มาก
โดยภาพรวม	4.19	0.51	มาก	4.20	0.51	มาก	4.19	0.51	มาก	4.18	0.55	มาก	4.19	0.50	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.75$) และกิจกรรมแนะแนว ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.75$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมชุมนุม ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยมีความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.51$) รองลงมาคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.51$) และการพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.51$) และมีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.55$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณห์
ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความมีเหตุผล												โดยภาพรวม		
	การตัดสินใจเกี่ยวกับ ระดับความพอเพียง			มีเหตุผล			การพิจารณาจากปัจจัย ที่เกี่ยวข้อง			มีการคำนึงถึงผลที่คาด ว่าจะเกิดขึ้น					
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.20	0.75	มาก	4.27	0.76	มาก	4.18	0.75	มาก	4.08	0.77	มาก	4.18	0.68	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.20	0.72	มาก	4.24	0.71	มาก	4.40	0.70	มาก	4.28	0.70	มาก	4.28	0.63	มาก
3.กระบวนการจัดการ เรียนการสอน	4.21	0.73	มาก	4.19	0.72	มาก	4.24	0.72	มาก	4.20	0.70	มาก	4.21	0.64	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.18	0.76	มาก	4.10	0.77	มาก	4.12	0.78	มาก	4.12	0.79	มาก	4.13	0.69	มาก
โดยภาพรวม	4.20	0.58	มาก	4.20	0.59	มาก	4.23	0.60	มาก	4.17	0.62	มาก	4.20	0.75	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรศรี ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.64$) และการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.60$) รองลงมาคือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.58$) และมีเหตุผล ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.59$) และมีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.62$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณห์
ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมแนะแนว

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความมีเหตุผล												โดยภาพรวม		
	การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง			มีเหตุผล			การพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง			มีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น					
กิจกรรมแนะแนว	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.10	0.77	มาก	4.16	0.75	มาก	4.14	0.73	มาก	4.11	0.80	มาก	4.12	0.70	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.25	0.71	มาก	4.28	0.75	มาก	4.36	0.71	มาก	4.33	0.71	มาก	4.31	0.63	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.72	มาก	4.26	0.70	มาก	4.23	0.74	มาก	4.21	0.71	มาก	4.24	0.60	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.12	0.75	มาก	4.12	0.75	มาก	4.11	0.76	มาก	4.12	0.79	มาก	4.12	0.69	มาก
โดยภาพรวม	4.18	0.56	มาก	4.21	0.59	มาก	4.21	0.57	มาก	4.19	0.61	มาก	4.20	0.55	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมแนะแนว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.60$) และการออกแบบการสอน ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.70$) และการวัดผลประเมินผล ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.69$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยการมีเหตุผล ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.59$) และการพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.57$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.61$) และการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.56$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์
ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมชุมนุม

(n = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านความมีเหตุผล												โดยภาพรวม		
	การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง			มีเหตุผล			การพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง			มีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น					
กิจกรรมชุมนุม	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.22	0.75	มาก	4.21	0.73	มาก	4.12	0.77	มาก	4.13	0.73	มาก	4.17	0.67	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.23	0.73	มาก	4.27	0.70	มาก	4.25	0.74	มาก	4.25	0.74	มาก	4.25	0.66	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.20	0.75	มาก	4.19	0.71	มาก	4.12	0.77	มาก	4.15	0.71	มาก	4.17	0.67	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.13	0.74	มาก	4.11	0.74	มาก	4.09	0.76	มาก	4.22	0.79	มาก	4.11	0.69	มาก
โดยภาพรวม	4.20	0.63	มาก	4.20	0.61	มาก	4.14	0.66	มาก	4.19	0.63	มาก	4.18	0.61	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านความมีเหตุผลกับกิจกรรมชุมนุม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.66$) รองลงมาคือ การออกแบบการสอน ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.67$) กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.67$) และการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.63$) และมีเหตุผล ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.61$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.63$) และการพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.66$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประทุมสุรธรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยภาพรวม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว												โดยภาพรวม		
	การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ			รู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง			คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ			การกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้					
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.20	0.59	มาก	4.22	0.59	มาก	4.19	0.59	มาก	4.17	0.60	มาก	4.20	0.57	มาก
กิจกรรมแนะแนว	4.19	0.57	มาก	4.17	0.59	มาก	4.15	0.58	มาก	4.17	0.55	มาก	4.17	0.55	มาก
กิจกรรมชุมนุม	4.19	0.57	มาก	4.24	0.57	มาก	4.23	0.55	มาก	4.25	0.57	มาก	4.23	0.55	มาก
โดยภาพรวม	4.19	0.55	มาก	4.21	0.55	มาก	4.19	0.54	มาก	4.20	0.54	มาก	4.20	0.54	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมชุมนุมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.55$) รองลงมาคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.57$) และกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยรู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.55$) รองลงมาคือ การกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้ ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.54$) และการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.55$) และคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.54$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประทุมสุรธรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว												โดยภาพรวม		
	การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ			รู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง			คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ			การกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้					
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.24	0.75	มาก	4.25	0.71	มาก	4.19	0.71	มาก	4.12	0.77	มาก	4.20	0.66	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.19	0.79	มาก	4.18	0.79	มาก	4.20	0.70	มาก	4.21	0.70	มาก	4.19	0.66	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.69	มาก	4.29	0.66	มาก	4.29	0.69	มาก	4.27	0.67	มาก	4.28	0.62	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.11	0.74	มาก	4.17	0.74	มาก	4.09	0.76	มาก	4.10	0.74	มาก	4.12	0.67	มาก
โดยภาพรวม	4.20	0.59	มาก	4.22	0.59	มาก	4.19	0.59	มาก	4.17	0.60	มาก	4.20	0.57	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.62$) รองลงมาคือ การออกแบบการสอน ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.66$) และการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.12$, $\sigma = 0.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยรู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.74$) รองลงมาคือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.74$) และคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.76$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองกับกิจกรรมแนะแนว

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง												โดยภาพรวม		
	การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ			รู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง			คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ			การกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้					
กิจกรรมแนะแนว	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.13	0.76	มาก	4.11	0.81	มาก	4.07	0.76	มาก	4.11	0.74	มาก	4.10	0.71	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.18	0.71	มาก	4.11	0.74	มาก	4.17	0.71	มาก	4.18	0.74	มาก	4.16	0.65	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.68	มาก	4.27	0.70	มาก	4.26	0.68	มาก	4.27	0.70	มาก	4.27	0.61	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.16	0.71	มาก	4.21	0.67	มาก	4.12	0.73	มาก	4.15	0.68	มาก	4.16	0.63	มาก
โดยภาพรวม	4.19	0.57	มาก	4.17	0.59	มาก	4.15	0.58	มาก	4.17	0.55	มาก	4.17	0.55	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองกับกิจกรรมแนะแนวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.61$) รองลงมา คือ การเขียนแผนการสอน ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.65$) และการวัดผลประเมินผล ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.63$) และการออกแบบการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.57$) รองลงมาคือ รู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.59$) และการกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.55$) และคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.58$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรศรี
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองกับกิจกรรมชุมนุม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง												โดยภาพรวม		
	การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ			รู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง			คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ			การกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้					
กิจกรรมชุมนุม	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.16	0.71	มาก	4.19	0.75	มาก	4.19	0.73	มาก	4.17	0.76	มาก	4.18	0.68	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.23	0.71	มาก	4.29	0.70	มาก	4.32	0.67	มาก	4.28	0.71	มาก	4.28	0.64	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.21	0.71	มาก	4.28	0.69	มาก	4.27	0.72	มาก	4.33	0.69	มาก	4.27	0.63	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.15	0.75	มาก	4.19	0.74	มาก	4.16	0.75	มาก	4.20	0.71	มาก	4.18	0.66	มาก
โดยภาพรวม	4.19	0.57	มาก	4.24	0.57	มาก	4.23	0.55	มาก	4.25	0.57	มาก	4.23	0.55	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองกับกิจกรรมชุมนุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.64$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.63$) และการออกแบบการสอน ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.68$) และการวัดผลประเมินผล ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.66$) มีค่าน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยการกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.57$) รองลงมาคือ รู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.57$) และการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ มีค่าน้อยที่สุด ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.57$)

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรศรี
ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขความรู้												โดยภาพรวม		
	ความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาต่างๆ			นำความรู้มาพิจารณา			ใช้ความรู้ประกอบ การวางแผน			มีความระมัดระวังใน การปฏิบัติ					
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	4.23	0.61	มาก	4.27	0.59	มาก	4.25	0.61	มาก	4.22	0.58	มาก	4.24	0.58	มาก
กิจกรรมแนะแนว	4.27	0.58	มาก	4.25	0.59	มาก	4.26	0.62	มาก	4.26	0.58	มาก	4.26	0.57	มาก
กิจกรรมชุมนุม	4.16	0.59	มาก	4.16	0.62	มาก	4.19	0.58	มาก	4.17	0.59	มาก	4.17	0.57	มาก
โดยภาพรวม	4.22	0.51	มาก	4.23	0.50	มาก	4.23	0.51	มาก	4.22	0.49	มาก	4.22	0.49	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมแนะแนว ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.57$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.58$) และกิจกรรมชุมนุม ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.57$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยนำความรู้มาพิจารณา ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.50$) และใช้ความรู้ประกอบการวางแผน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.23$, $\sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.51$) และมีความระมัดระวังในการปฏิบัติ ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.59$)

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรศรี
ด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขความรู้												โดยภาพรวม		
	ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาต่างๆ			นำความรู้มาพิจารณา			ใช้ความรู้ประกอบการวางแผน			มีความระมัดระวังในการปฏิบัติ					
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.22	0.74	มาก	4.24	0.72	มาก	4.20	0.71	มาก	4.17	0.74	มาก	4.21	0.65	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.25	0.71	มาก	4.34	0.69	มาก	4.30	0.71	มาก	4.30	0.68	มาก	4.30	0.65	มาก
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.23	0.73	มาก	4.27	0.72	มาก	4.27	0.77	มาก	4.22	0.75	มาก	4.25	0.68	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.20	0.77	มาก	4.22	0.77	มาก	4.23	0.77	มาก	4.19	0.75	มาก	4.21	0.67	มาก
โดยภาพรวม	4.23	0.61	มาก	4.27	0.59	มาก	4.25	0.61	มาก	4.22	0.58	มาก	4.24	0.58	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.2$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.65$) รองลงมาคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.68$) และการออกแบบการสอน ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.65$) และการวัดผลประเมินผล ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.67$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยนำความรู้มาพิจารณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.59$) รองลงมาคือ ใช้ความรู้ประกอบการวางแผน ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.61$) และมีความระมัดระวังในการปฏิบัติ มีเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.58$)

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประทุมสุรณี ด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมแนะแนว

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขความรู้												โดยภาพรวม		
	ความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาต่างๆ			นำความรู้มาพิจารณา			ใช้ความรู้ประกอบการ วางแผน			มีความระมัดระวังใน การปฏิบัติ					
กิจกรรมแนะแนว	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.33	0.66	มาก	4.27	0.71	มาก	4.27	0.71	มาก	4.26	0.68	มาก	4.28	0.62	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.27	0.66	มาก	4.30	0.68	มาก	4.29	0.68	มาก	4.34	0.68	มาก	4.30	0.62	มาก
3.กระบวนการจัดการ เรียนการสอน	4.31	0.73	มาก	4.33	0.73	มาก	4.31	0.75	มาก	4.29	0.72	มาก	4.31	0.66	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.16	0.76	มาก	4.12	0.75	มาก	4.18	0.74	มาก	4.17	0.74	มาก	4.16	0.69	มาก
โดยภาพรวม	4.27	0.58	มาก	4.25	0.59	มาก	4.26	0.62	มาก	4.26	0.58	มาก	4.26	0.57	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์ ด้านเงื่อนไขความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.31$, $\sigma = 0.66$) รองลงมาคือ การเขียนแผนการสอน ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.62$) และการวัดผลประเมินผลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยความรู้เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.58$) รองลงมาคือ ใช้ความรู้ประกอบการวางแผน ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.62$) และมีความระมัดระวังในการปฏิบัติ ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.58$) และนำความรู้มาพิจารณา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.59$)

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน
ประทุมสุรณี ด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมชุมนุม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขความรู้												โดยภาพรวม		
	ความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาต่างๆ			นำความรู้มาพิจารณา			ใช้ความรู้ประกอบ การวางแผน			มีความระมัดระวังใน การปฏิบัติ					
กิจกรรมชุมนุม	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบการสอน	4.20	0.75	มาก	4.18	0.77	มาก	4.19	0.73	มาก	4.22	0.79	มาก	4.20	0.68	มาก
2.การเขียนแผนการสอน	4.19	0.73	มาก	4.20	0.79	มาก	4.23	0.74	มาก	4.14	0.75	มาก	4.19	0.68	มาก
3.กระบวนการจัดการ เรียนการสอน	4.06	0.83	มาก	4.14	0.81	มาก	4.22	0.80	มาก	4.22	0.75	มาก	4.11	0.72	มาก
4.การวัดผลประเมินผล	4.17	0.77	มาก	4.12	0.77	มาก	4.12	0.73	มาก	4.08	0.79	มาก	4.12	0.70	มาก
โดยภาพรวม	4.16	0.59	มาก	4.16	0.62	มาก	4.19	0.58	มาก	4.17	0.59	มาก	4.17	0.57	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านเงื่อนไขความรู้กับกิจกรรมชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการออกแบบการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.68$) รองลงมาคือ การเขียนแผนการสอน ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.68$) และกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยใช้ความรู้ประกอบการวางแผน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.58$) รองลงมาคือ มีความระมัดระวังในการปฏิบัติ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.59$) และความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.59$) และนำความรู้มาพิจารณา ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.62$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณ
ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขคุณธรรม																				
	ตระหนักใน คุณธรรม			มีความซื่อสัตย์ สุจริต			มีความอดทน			มีความเพียร			ใช้สติปัญญาใน การดำเนินชีวิต			มีความประหยัด และอดออม			โดยภาพรวม		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
กิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี	4.17	0.67	มาก	4.19	0.66	มาก	4.14	0.67	มาก	4.16	0.65	มาก	4.22	0.66	มาก	4.18	0.64	มาก	4.18	0.63	มาก
กิจกรรม แนะแนว	4.22	0.64	มาก	4.21	0.65	มาก	4.19	0.64	มาก	4.20	0.66	มาก	4.20	0.66	มาก	4.17	0.66	มาก	4.20	0.62	มาก
กิจกรรม ชุมนุม	4.22	0.62	มาก	4.20	0.64	มาก	4.20	0.63	มาก	4.24	0.63	มาก	4.23	0.64	มาก	4.25	0.60	มาก	4.22	0.60	มาก
โดยภาพรวม	4.21	0.58	มาก	4.20	0.58	มาก	4.17	0.59	มาก	4.20	0.58	มาก	4.22	0.58	มาก	4.20	0.58	มาก	4.20	0.57	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมมนุสรณ์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมชุมนุม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.60$) รองลงมาคือ กิจกรรมแนะแนว ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.62$) และ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.58$) รองลงมาคือ ทัศนคติในคุณธรรม ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.58$) และมีความอดทน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.59$)

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรธรณ์
ด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขคุณธรรม																				
	ตระหนักใน คุณธรรม			มีความซื่อสัตย์ สุจริต			มีความอดทน			มีความเพียร			ใช้สติปัญญาใน การดำเนินชีวิต			มีความประหยัด และอดออม			โดยภาพรวม		
กิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารี	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบ การสอน	4.16	0.77	มาก	4.16	0.75	มาก	4.12	0.79	มาก	4.15	0.75	มาก	4.26	0.74	มาก	4.18	0.76	มาก	4.17	0.65	มาก
2.การเขียน แผนการสอน	4.25	0.75	มาก	4.24	0.72	มาก	4.12	0.75	มาก	4.15	0.75	มาก	4.22	0.72	มาก	4.17	0.73	มาก	4.19	0.66	มาก
3.กระบวนการ จัดการเรียนการ สอน	4.12	0.80	มาก	4.18	0.80	มาก	4.27	0.81	มาก	4.08	0.79	มาก	4.16	0.77	มาก	4.18	0.74	มาก	4.26	0.69	มาก
4.การวัดผล ประเมินผล	4.13	0.79	มาก	4.18	0.75	มาก	4.25	0.73	มาก	4.27	0.73	มาก	4.26	0.77	มาก	4.21	0.76	มาก	4.22	0.66	มาก
โดยภาพรวม	4.17	0.67	มาก	4.19	0.66	มาก	4.14	0.67	มาก	4.16	0.65	มาก	4.22	0.66	มาก	4.18	0.64	มาก	4.18	0.63	มาก

จากตารางที่ 20 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผล ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.66$) และการออกแบบการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.65$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยใช้สถิติปัญหาในการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.66$) รองลงมาคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.66$) และความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ($\mu = 4.16$, $\sigma = 0.59$) และมีความอดทน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.67$)

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรศักดิ์
ด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมแนะแนว

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขคุณธรรม																				
	ตระหนักใน คุณธรรม			มีความซื่อสัตย์ สุจริต			มีความอดทน			มีความเพียร			ใช้สติปัญญาใน การดำเนินชีวิต			มีความประหยัด และอดออม			โดยภาพรวม		
กิจกรรม แนะแนว	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบ การสอน	4.25	0.74	มาก	4.23	0.73	มาก	4.22	0.68	มาก	4.19	0.75	มาก	4.16	0.77	มาก	4.17	0.81	มาก	4.20	0.66	มาก
2.การเขียน แผนการสอน	4.13	0.79	มาก	4.12	0.80	มาก	4.16	0.79	มาก	4.19	0.76	มาก	4.16	0.79	มาก	4.14	0.75	มาก	4.15	0.69	มาก
3.กระบวนการ จัดการเรียนการ สอน	4.25	0.80	มาก	4.28	0.79	มาก	4.23	0.76	มาก	4.28	0.76	มาก	4.27	0.77	มาก	4.22	0.74	มาก	4.26	0.69	มาก
4.การวัดผล ประเมินผล	4.26	0.74	มาก	4.20	0.75	มาก	4.13	0.79	มาก	4.15	0.80	มาก	4.19	0.80	มาก	4.14	0.80	มาก	4.18	0.69	มาก
โดยภาพรวม	4.22	0.64	มาก	4.21	0.65	มาก	4.19	0.64	มาก	4.20	0.66	มาก	4.20	0.66	มาก	4.17	0.66	มาก	4.20	0.62	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมแนะแนว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือ การออกแบบการสอน ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.66$) และการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.15$, $\sigma = 0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยตระหนักในคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.64$) รองลงมาคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.65$) และมีความประหยัด และอดออม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.66$)

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรันธ์
ด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมชุมนุม

(N = 113)

กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	ด้านเงื่อนไขคุณธรรม																				
	ตระหนักใน คุณธรรม			มีความซื่อสัตย์ สุจริต			มีความอดทน			มีความเพียร			ใช้สติปัญญาใน การดำเนินชีวิต			มีความประหยัด และอดออม			โดยภาพรวม		
กิจกรรมชุมนุม	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1.การออกแบบ การสอน	4.19	0.77	มาก	4.20	0.77	มาก	4.12	0.77	มาก	4.16	0.81	มาก	4.14	0.76	มาก	4.19	0.77	มาก	4.17	0.66	มาก
2.การเขียน แผนการสอน	4.21	0.75	มาก	4.27	0.73	มาก	4.21	0.76	มาก	4.25	0.76	มาก	4.28	0.77	มาก	4.28	0.75	มาก	4.25	0.66	มาก
3.กระบวนการ จัดการเรียนการ สอน	4.20	0.80	มาก	4.18	0.80	มาก	4.23	0.77	มาก	4.27	0.77	มาก	4.24	0.81	มาก	4.27	0.76	มาก	4.23	0.66	มาก
4.การวัดผล ประเมินผล	4.27	0.74	มาก	4.16	0.81	มาก	4.23	0.76	มาก	4.29	0.73	มาก	4.25	0.74	มาก	4.27	0.71	มาก	4.24	0.64	มาก
โดยภาพรวม	4.22	0.62	มาก	4.20	0.64	มาก	4.20	0.63	มาก	4.24	0.63	มาก	4.23	0.64	มาก	4.25	0.60	มาก	4.22	0.60	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรมกับกิจกรรมชุมนุม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.22$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยการเขียนแผนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.66$) รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผล ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.64$) และการออกแบบการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยมีความประหยัด และอดออม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.60$) รองลงมาคือ มีความเพียร ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.63$) และมีความซื่อสัตย์สุจริต ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.64$) และมีความอดทน ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.63$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์

การประชุม สัมมนา การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ว่าบุคคลใดที่ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบ้าง และผู้ที่มีส่วนร่วมควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไร

การบริหารงานผู้บริหารจะใช้หลักการมีส่วนร่วม โดยการรวบรวมความคิดเห็นและแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ โดยผู้ที่มีส่วนร่วมคือบุคลากรทุกระดับของโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุ ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน นำแนวทางไปปฏิบัติ และมีการติดตามและประเมินผล ตลอดจนปลูกฝังให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีจิตสำนึกรักโรงเรียน คำนึงถึงสิทธิความเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความคิดเห็น พร้อมหาข้อสรุปร่วมกันเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน การปฏิบัติงาน และการประเมินผล ตลอดจนวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไขที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน ในบางครั้งควรมีการกระจายอำนาจ โดยรูปแบบของการมีส่วนร่วมคือ การร่วมประชุม หรือการจัด

กิจกรรมสันทนการร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรันธ์ มีแนวทาง/วิธีการดำเนินงานอย่างไร

การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความจำเป็นที่ต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบประโยชน์ของการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเรียนการสอนของโรงเรียนว่ามีความจำเป็นเช่นไร ในยุคปัจจุบันโดยควรเริ่มจากการอบรมให้ความรู้ การสาธิตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้สูงขึ้น ตลอดจนการให้ความรู้ในเชิงทฤษฎีที่ถูกต้อง พร้อมกับยกตัวอย่างการบูรณาการกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดที่สร้างสรรค์ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรันธ์

ประเด็นที่ 3 ปัจจัยใดที่ทำให้บุคลากรในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรันธ์

ปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนตระหนักร่วมกัน คือ รูปแบบการบริหารงานและนโยบายการทำงาน นอกจากนั้นก็คือ การสร้างระบบการสื่อสารที่ดี การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการให้รางวัลกับผู้ที่ตั้งใจทำงาน และตัดเตือนผู้ที่ประพฤติดีระเบียบวินัย นอกจากนั้นยังมีปัจจัยที่ทำให้บุคลากรในองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานคือ 1) ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วม 2) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม มีการร่วมประชุมประจำเดือน เสนอข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ การเสนอแนะ การแสดงความคิดเห็น การนำปัญหาร่วมกันแก้ไข โดยใช้หลักระบอบประชาธิปไตยในการบริหารงาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อทราบ 1) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และการประชุมสัมมนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวดี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความจำเป็นที่ต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบประโยชน์ของการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเรียนการสอนของโรงเรียนว่ามีความจำเป็นเช่นไรในยุคปัจจุบัน โดยควรเริ่มจากการอบรมให้ความรู้ การสาธิตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้ง่ายขึ้น ตลอดจนการให้ความรู้ในเชิงทฤษฎีที่ถูกต้อง พร้อมกับยกตัวอย่างการบูรณาการกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดที่สร้างสรรค์ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนตระหนักร่วมกัน คือ รูปแบบการบริหารงานและนโยบายการทำงาน นอกจากนี้ก็คือ การสร้างระบบการสื่อสารที่ดี การเปิดโอกาสให้นักกลางได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

คิดเห็น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการให้รางวัลกับผู้ที่ตั้งใจทำงาน และตักเตือนผู้ที่ประพฤติผิด
ระเบียบวินัย

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวดี ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านความมีเหตุผล ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ มีการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก จึงทำให้การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปวัน มีนรัักษ์เรืองเดช ได้วิจัย เรื่อง การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วม โครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและรับรู้เกี่ยวกับ โครงการและการปฏิบัติตามโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางลักษณ์ โรจน์พานิช วิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานสงเคราะห์ : กรณีศึกษา : สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนบ้านเบธานี อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การนำแนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กับทุกเพศ ทุกวัยและทุกระดับการศึกษา แต่พบว่ามีข้อจำกัดอยู่บ้างในส่วนของจัดการวิธีการในการนำไปใช้ เช่น กิจกรรมหรือโครงการบางอย่างไม่ว่าทุกคนจะเข้าร่วมได้เหมือนกัน หากยึดกิจกรรมหรือโครงการเป็นตัวชี้วัดการนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ก็ควรคำนึงถึงอุปสรรคด้านเวลาและความเหมาะสมของช่วงวัยด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

2. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมแนะนำ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และกิจกรรมชุมนุม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยไม่ยึดติดค่านิยมยึดทางสายกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่เบียดเบียนตนเอง และไม่เบียดเบียนคนอื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การพอประมาณในความต้องการต่าง ๆ สร้างความสุขให้กับผู้ปฏิบัติ การไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ๆ เป็นสิ่งที่ครูในโรงเรียนพยายามปลูกฝังให้นักเรียน โดยการสอดแทรกเข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถสอดแทรกได้ จึงทำให้การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัทธา พลปัดพิ ได้ศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 3 ประการ คือ 1) พอประมาณ ได้แก่ พอประมาณกับศักยภาพของตน พอประมาณกับสภาพแวดล้อมและไม่โลภเกินไปจนเบียดเบียนผู้อื่น 2) มีเหตุผล ได้แก่ ไม่ประมาทรู้ถึงสาเหตุ พิจารณาค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ 3) มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ได้แก่ พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ พึ่งตนเองได้ทางสังคม คำนึงถึงผลระยะยาวมากกว่าระยะสั้น รู้เท่าทันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งคุณลักษณะทั้ง 3 ประการ จะเกิดขึ้นได้จากการพัฒนาความรู้และคุณธรรมซึ่งเป็นเงื่อนไขหลักของการพัฒนาคน สอดคล้องกับงานวิจัยของชิงควิน (Shinkwin) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้กำกับลูกเสือที่มีต่อการพัฒนาองลูกเสือ ที่มหาวิทยาลัยอลาสกา พบว่า ผู้กำกับลูกเสือที่มีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจ เข้าใจในกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดีคืออารมณ์ดีสนุกสนาน มีการวางแผนแบ่งกลุ่มการเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ มีการอภิปรายและการละเล่นต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ชายหมู่ลูกเสือและสมาชิกอายุน้อย ยังไม่มีความพร้อมอยากเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองสนับสนุนให้ได้รับการแก้ไขตรงข้ามกับผู้กำกับลูกเสือที่ไม่มีหลักจรรยาบรรณในจิตใจ ไม่มีความมั่นใจ จัดตั้งกองลูกเสือเคร่งขรึมเกินไป จะพัฒนาองลูกเสือ ได้ผลน้อยกว่าผู้กำกับลูกเสือที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมชุมนุม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง และการพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และมีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การปลูกฝังการมีเหตุผลให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลของการกระทำต่างที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไรเมอร์ (Rimers) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์การพัฒนาตนเองกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวัยรุ่นในเวเนซุเอล่า เพื่อสำรวจความเข้าใจของวัยรุ่นและโครงสร้างความรับผิดชอบและ

ประเมินกระบวนการของความเข้าใจและโครงสร้างความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวัยรุ่นในด้านการพัฒนาตนเองและความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบเชิงจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อตนเองมีความสัมพันธ์กับอายุและเพศและชั้นของความรับผิดชอบเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับชั้นของการพัฒนาตนเองมากกว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

4. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมชุมนุมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยรู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การกำหนดความคาดหวังถึงความเป็นไปได้ และการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ต้องการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนให้มีความรู้เท่าทันกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสามารถเอาตัวรอดได้ในภาวะฉุกเฉิน จึงทำให้การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร พงษ์เสถียรศักดิ์ ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เรียนที่เรียนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) นักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการเรียนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขามีการประพฤติปฏิบัติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผู้เรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการมีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง 4) ผู้เรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบไตรสิกขามีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

รองลงมาคือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี และกิจกรรมชุมนุม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยนำความรู้มาพิจารณา และใช้ความรู้ประกอบการวางแผน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ และมีความระมัดระวังในการปฏิบัติ กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นปรับแนวคิดและชี้แนะทางการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำเงื่อนไขความรู้มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมตลอดทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการ จึงทำให้การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณีย์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปวัน มีนริศม์เรื่องเศษ ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วม โครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติและรับรู้เกี่ยวกับโครงการและการปฏิบัติตามโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

6. จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณีย์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม โดยกิจกรรมชุมนุม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายส่วนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกส่วน โดยใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ตระหนักในคุณธรรม และมีความอดทน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ๆ หรือการอยู่ร่วมกับผู้อื่น จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกัน นั่นคือความยุติธรรมที่ใช้ในการตัดสินหรือใช้ในการพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่าความดำเนินต่อไปเช่นไร จึงทำให้การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุรณีย์ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี จินะวงษ์ ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ ในชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอาศัยปัจจัยการเรียนรู้ทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกและปัจจัยสภาพแวดล้อม โดยมีลักษณะการเรียนรู้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและการรวมกลุ่มจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน โดยชุมชนบ้านสุขใจ จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ศรัทธาที่มีต่อบุคคลและชุมชนพอเพียง จังหวัดมหาสารคาม ใช้ความศรัทธาในคนและกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นเครื่องหนุนนำ การเรียนรู้ เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของรายได้ทั้งรายได้เสริม พบว่าหลังจากที่ชุมชนใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง การกระจายรายได้ของคนในชุมชนดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดา โมสิกรัตน์และคณะ ได้ร่วมวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิธีการสอนโดยใช้ปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า วิธีการสอนที่เหมาะสมกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นต้นแบบคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช คือ การเรียนรู้ร่วมกันที่มีกระบวนการเรียนในกลุ่มตามขั้นตอนของการเรียนรู้แบบสแตด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ทั้งวิธีการสอนและอาจารย์ผู้สอน โดยเห็นว่าวิธีการสอนที่นำมาใช้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ คุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานได้ ในด้านอาจารย์ผู้สอน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ใช้เวลาที่สอนเหมาะสม ตรงเวลา ใช้ภาษาที่ทำให้เข้าใจได้ชัดเจนและใช้วิธีสอน มีการอธิบาย สรุปประเด็นและตอบข้อซักถามครอบคลุมเนื้อหา ตรงประเด็นและชัดเจน

7. จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความจำเป็นที่ต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบประโยชน์ของการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเรียนการสอนของโรงเรียนว่ามีความจำเป็นเช่นไรในยุคปัจจุบัน โดยควรเริ่มจากการอบรมให้ความรู้ การสาธิตกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้สูงขึ้น ตลอดจนการให้ความรู้ในเชิงทฤษฎีที่ถูกต้องพร้อมกับยกตัวอย่างการบูรณาการกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดที่สร้างสรรค์ต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุม นุสรณ์ ปัจจัยสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนตระหนักร่วมกัน คือ รูปแบบการบริหารงานและนโยบายการทำงาน นอกจากนี้ก็คือ การสร้างระบบการสื่อสารที่ดี การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการให้รางวัลกับผู้ที่ตั้งใจทำงาน และดักเตือนผู้ที่ประพฤติดีระเบียบวินัย แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการต่าง ๆ ผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองจะปฏิบัติ ตลอดจนนำความรู้จากแหล่งความรู้ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ปฏิบัติแล้ว ประสบความสำเร็จ นำมาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนของตนเอง ซึ่งการบริหารงานและการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี สอดคล้องกับงานวิจัยของธิดา โมสิกรัตน์และคณะ ได้ร่วมวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิธีการสอนโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า วิธีการสอนที่เหมาะสมกับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นต้นแบบคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช คือ การเรียนรู้ร่วมกันที่มีกระบวนการเรียนในกลุ่มตามขั้นตอนของการเรียนรู้แบบสแตด กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในระดับมาก ทั้งวิธีการสอนและอาจารย์ผู้สอน โดยเห็นว่าวิธีการสอนที่นำมาใช้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ คุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงานได้ ในด้านอาจารย์ผู้สอนกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ใช้เวลาที่สอนเหมาะสม ตรงเวลา ใช้ภาษาที่ทำให้เข้าใจได้ชัดเจนและใช้วิธีสอน มีการ

อธิบาย สรุปประเด็นและตอบข้อซักถามครอบคลุมเนื้อหา ตรงประเด็นและชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของลอควูด (Lockwood) ได้วิจัยเรื่อง การใช้กระบวนการกระจายค่านิยมในโรงเรียนในประเทศอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการกระจายค่านิยมมีผลต่อค่านิยมของผู้เรียน รวมทั้งอัตมโนทัศน์การรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและปรับตัว อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาความรู้ของครูและการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน โดยการสังเกต ปรากฏว่า การใช้กระบวนการกระจายค่านิยมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบการวิจัย การอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการประชุมระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง
2. ควรส่งเสริมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้ความเข้าใจที่ได้มาปรับใช้กับกิจกรรมภายในโรงเรียน
3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ข่าวสารและสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
4. ผู้บริหารควรเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมีเหตุผลในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจเลือกหรือเชื่อในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
5. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้ที่มีความรู้ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษา และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
6. ควรมีการเตรียมความพร้อม เรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรและวิธีการบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยว่าปัจจัยใดมีผลกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาอื่น ๆ หรือเปรียบเทียบแนวทางในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมศาสนา. กระทรวงวัฒนธรรม. แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมเสริมสร้างความสามัคคีธรรม ตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุข พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.
- กระทรวงศึกษา, การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษา.(ออนไลน์), accessed มิถุนายน 2550. <http://www.watsuthatschool.com/porpeang/board/viewthread.php?tid=17>
- _____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ:กระทรวงศึกษาธิการ, 2546.
- _____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.
- _____. ศูนย์พัฒนาหลักสูตร, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. [Online], accesses 15 June 2008 Available from <http://academic.obec.go.th/cdc/printed/developopt/developopt.doc>
- _____. แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- _____. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,2546.
- _____. คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์,2545.
- คณะกรรมการการศึกษาด้านวัฒนธรรมและการพัฒนา. วัฒนธรรมอันหลากหลายของมนุษยชาติ. กรุงเทพฯ : ยูเนสโก, 2541.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง” วารสารเศรษฐกิจและสังคม 42, 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2548) ,41-47.
- ถวัลย์ มาศจรัส. MODEL การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทาน เศรษฐกิจพอเพียง . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธารอักษร จำกัด,2550.
- ทิตินา แจมมณี. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ประเวศ วะสี. ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรมและสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2545.

ปวัน มีนรัชเรื่องเดช. “การประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ.” ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2549.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มศว.ประสานมิตร, 2540.

พีรเดช พงศ์งามสง่า. นิยามศัพท์เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 (ตอนที่ 11) [Online]. Accessed 17/02/51. Available from http://km.neo-2.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1237&Itemid=50

โรงเรียนประทุมनुสรณ์. “แผนการพัฒนาคณาการศึกษารโรงเรียนประทุมनुสรณ์ระหว่างปีการศึกษา 2545-2549”, 2549. (อัดสำเนา)

สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประพฤติดนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2544.

สมศรี จินะวงษ์. “การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ในชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง.” วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สหทยา พลปัดพี . “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2548.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). “ยุทธศาสตร์ชาติในสหัสวรรษใหม่.” เอกสารประกอบการอภิปรายวันที่ 11 มกราคม 2543 ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, (อัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมการเกษตรแห่งชาติ, 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. “การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อชุมชนและสังคม” รายงานปฏิรูปการศึกษาไทย 4 (15 สิงหาคม 2545) : 8.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและจดหมายจากราชสำนัก.” เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2542 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง, โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน ชลบุรี, 18-19 ธันวาคม 2542. (อัดสำเนา)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพรินทวาทกรกราฟิก จำกัด, 2546.

สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ.2549-2553). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.,ม.ป.ป..

สุรวงศ์ลักษณ์ โรจน์พานิช. “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับสถานสงเคราะห์ :

กรณีศึกษา : สถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนบ้านเบธานี อำเภอลำปาง จังหวัดเลย.”

วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

สุเมธ ตันติเวชกุล. การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2543.

_____ ..หลักธรรมหลักทำตามรอยพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2543.

ไสว บุญมา. เศรษฐกิจพอเพียง : ภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทเคล็ดไทย จำกัด, 2543.

อำพร เรืองศรี. นโยบายการศึกษาของไทยกับโลกปัจจุบัน. (ออนไลน์), accessed พฤษภาคม 2551. <http://gotoknow.org/blog/aumpon-sai/195032>

อำพล เสนาวงศ์. “ทิศทางพัฒนาชนบทตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง.” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการของสถาบันวิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.

ภาษาต่างประเทศ

Best, John W. Research in Education. 4thed, New Jersey : Prentice – Hall, Inc., 1981.

Bruner, Jerome S. The Process of Education New York : Vintage Books, 1971.

Bloom, B.S. Taxonomy of education objectives, handbook I : Cognitive domain. New York : David McKay Company, 1961.

Catherall, Tomas S. Varsity Scouting : An Evaluation of Its Potential as an Alternative for 14 and 15 Year-old Boys [Online]. Accessed 12 December 2008. Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

Cronbach, Lee J. Essentials of psychology Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row Publishers, 1974.

Shinkwin, Anne. Two Boy Scout troops : The impact of the Troop Culture on What Boys Learn [Online], accessed 12 December 2008 . Available from <http://wwwlib.umi.com/dissertation/fullcit/3049566/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือและ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

1. ชื่อ – สกุล ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ
 คุณวุฒิ ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาพัฒนบริหารศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง รองคณบดีวัดผลประเมินผล
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

2. ชื่อ – สกุล ดร.วราภรณ์ เข้มทิม
 คุณวุฒิ ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวัดผลประเมินผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ตำแหน่ง ครู
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดไผ่โรงวัว สำนักเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี

3. ชื่อ – สกุล นายเสน่ห์ โสมนัส
 คุณวุฒิ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านห้วยวัง สำนักเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี

4. ชื่อ – สกุล ดร.ธีรภรณ์ आयวัฒน์
 คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรปริญญาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านหนองแห่น สำนักเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี

5. ชื่อ – สกุล นางรังษิยา อมาตยคง
 คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ตำแหน่ง ศึกษานิเทศ 8 ว.
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ โทร.(ภายใน) 29101

ที่ ศร 0520.203.2/ 127

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ

ด้วย นางวิยะดา ธนสารมงคลกุล รหัสนักศึกษา 49252411 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง “การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร” ในกรณีนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใ้รับขอความอนุเคราะห์จาก ท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รัมย์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ที่ ศร 0520.203.2 / 12 ง

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

26 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน คร.วราภรณ์ แยมทิพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางวิยะดา ธนสารมงคลกุล รหัสนักศึกษา 49252411 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนว
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมสุนทรณ์ กรุงเทพมหานคร" ในการนี้ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา ใ้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมา
พร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ฝ่ายธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0-3421-9136

ภาคผนวก ข
หนังสือขอตกลงเครื่องมือ

ที่ ศธ 0520.203.2 / 137

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

5 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอภิจินตสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 30 ฉบับ

ด้วยนางวิยะดา ชนสารมงคลกุล รหัสนักศึกษา 49252411 นักศึกษาระดับปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง "การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนว
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนปทุมมุนีสวรรค์ กรุงเทพมหานคร" ในภาควิชาการบริหาร
การศึกษา ไคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นางวิยะดา ชนสารมงคลกุล ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของ
เครื่องมือในสถานศึกษาของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์
ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทรศัพท์ / โทรสาร 0 3421- 9136

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศบ 0520.107(นฐ)/3214

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

24 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประทุมพรสวรรค์

ด้วย นางวิเศษดา ธนสารมงคลกุล นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การจักกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมพรสวรรค์" มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร คณะครูและกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์ จากท่าน โปรดแจ้งคณะครูและกรรมการสถานศึกษาทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบถาม ให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัช ชินะคังกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.0-3421-8788 , 0-3424-3435

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.9567	264

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับถามผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครู 95 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน รวมทั้งสิ้น 113 คน

2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ และเพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนประทุมนุสรณ์ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นและจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดให้ข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นและทัศนะต่าง ๆ ที่ได้รับจากท่านจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน ประทุมนุสรณ์ ในโอกาสต่อไป

นางวิยะดา ธนสารมงคลกุล

นักศึกษาปริญญาโท

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่บอกถึง สถานภาพปัจจุบันของ

ท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 35 ปี

() 35 -45 ปี

() สูงกว่า 45 ปี

3. วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาว่า การพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาภายในโรงเรียนของ

ท่านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่เป็นจริงที่สุด

ตามทัศนะของท่าน โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

เศรษฐกิจพอเพียง	ไม่พุ่มเพื่ออย่างไว้ ประโยชน์					ไม่ยึดติดค่านิยม ยึด ทางสายกลาง					ไม่เบียดเบียนตนเอง					ไม่เบียดเบียน คนอื่น					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน																					
กิจกรรมนอกเหนือ-เนตบนาที่																					
1.การออกแบบการสอน	✓					✓					✓					✓					

1. ความพอประมาณ

เศรษฐกิจพอเพียง	ไม่พุ่มเฟือยอย่างไร ไร้ประโยชน์					ไม่ยึดติดค่านิยม ยึดทางสายกลาง					ไม่เบียดเบียน ตนเอง					ไม่เบียดเบียน คนอื่น					สำหรับผู้วิจัย				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1					
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน																									
กิจกรรมดูแลสิ่งแวดล้อม																									
1.การออกแบบการสอน																									
2.การเขียนแผนการสอน																									
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
4.การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมแนะแนว																									
5.การออกแบบการสอน																									
6.การเขียนแผนการสอน																									
7.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
8.การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมชุมนุม																									
9.การออกแบบการสอน																									
10.การเขียนแผนการสอน																									
11.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
12.การวัดผลประเมินผล																									

2. ความมีเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียง					มีเหตุผล					การพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					มีการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น					สำหรับผู้วิจัย				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1					
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี																									
1. การออกแบบการสอน																									
2. การเขียนแผนการสอน																									
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
4. การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมแนะแนว																									
5. การออกแบบการสอน																									
6. การเขียนแผนการสอน																									
7. กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
8. การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมชุมนุม																									
9. การออกแบบการสอน																									
10. การเขียนแผนการสอน																									
11. กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
12. การวัดผลประเมินผล																									

3.การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ					รู้จักหลีกเลี่ยงความเสี่ยง					คำนึงถึงความจำเป็นได้ของสถานการณ์ต่างๆ					การกำหนดความคาดหวังถึงความจำเป็นได้					สำหรับผู้วิจัย				
	5 4 3 2 1					5 4 3 2 1					5 4 3 2 1					5 4 3 2 1									
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1					
กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี																									
1.การออกแบบการสอน																									
2.การเขียนแผนการสอน																									
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
4.การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมแนะแนว																									
5.การออกแบบการสอน																									
6.การเขียนแผนการสอน																									
7.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
8.การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมชุมนุม																									
9.การออกแบบการสอน																									
10.การเขียนแผนการสอน																									
11.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
12.การวัดผลประเมินผล																									

4.เงื่อนไขความรู้

เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ					นำความรู้มา พิจารณา					ใช้ความรู้ ประกอบการ วางแผน					มีความ รับผิดชอบ จริงจัง ปฏิบัติ					สำหรับผู้วิจัย				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1					
กิจกรรมถูกเสนอแนะ																									
1.การออกแบบการสอน																									
2.การเขียนแผนการสอน																									
3.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
4.การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมเสนอแนะ																									
5.การออกแบบการสอน																									
6.การเขียนแผนการสอน																									
7.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
8.การวัดผลประเมินผล																									
กิจกรรมเสนอแนะ																									
9.การออกแบบการสอน																									
10.การเขียนแผนการสอน																									
11.กระบวนการจัดการเรียนการสอน																									
12.การวัดผลประเมินผล																									

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางวิยะดา ชนสารมงคลกุล
ที่อยู่	85/379 หมู่บ้านสินสมบุรณ์ ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โทรศัพท์ 02-8131441
ที่ทำงาน	โรงเรียนประทุมนุสรณ์ 60 หมู่ 2 ถนนพัฒนาการ แขวงบางแค เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2545	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (วิชาเอกการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศีษาศาสตรบัณฑิต(วิชาเอกการบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ.2549	ศึกษาต่อระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2522-2536	ครูผู้สอนโรงเรียนนฤมลทิน ธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2536-2541	ครูผู้สอนโรงเรียนแสงอรุณ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2541-ปัจจุบัน	ครูใหญ่โรงเรียนประทุมนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร